

ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ ԱՐՄԱՎԻՐԻ ՄԱՐԶՈՒՄ 2018Թ. ԸՍՏ ՈԼՈՐՏՆԵՐԻ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԾՐԱԳՐԵՐԻ, ԳԵՐԱԿԱ ԽՆԴԻՐՆԵՐԻ ԵՎ 01.05.2018Թ. ԴՐՈՒԹՅԱՄԲ ԿԱՏԱՐՈՂԱԿԱՆՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2017 թվականի հուլիսի 6-ի նիստի N 29 արձանագրային որոշմամբ հավանության է արժանացել Հայաստանի Հանրապետության Արմավիրի մարզի 2017-2025 թվականների զարգացման ռազմավարությունը:

Հայաստանի Հանրապետության Արմավիրի մարզի զարգացման տեսլականն է՝ ունենալ կայուն, համաչափ զարգացող, մրցունակ տնտեսություն, զբաղվածության բարձր մակարդակ և ծայրահեղ աղքատությունն ամբողջությամբ հաղթահարած մարզ:

Տեսլականին հասնելու նպատակով ՀՀ Արմավիրի մարզի առկա իրավիճակի վերլուծության հիման վրա սահմանել են հետևյալ ռազմավարական նպատակները.

- 1) Մինչև 2025թ. ՀՀ Արմավիրի մարզի տնտեսական աճի ապահովում՝ տնտեսության վարման ինտենսիվ մեթոդների կիրառման, աշխատատեղերի ստեղծման, աղքատության կրճատման միջոցով՝ մինչև 10%,
- 2) Մինչև 2025թ. ՀՀ Արմավիրի մարզի թույլ զարգացած տարածքների անհամաչափությունների նվազեցում՝ 10%-ով,
- 3) Մարզային զարգացման ռազմավարության իրականացման ընթացքում մարզային և տեղական դերակատարների ակտիվության բարձրացում և մարդկային կապիտալի կառավարման հմտությունների բարելավում:

Սահմանվել են զարգացման երեք առաջնահերթ գերակայությունները.

- 1) **Արդյունաբերության աճ՝ շեշտը դնելով փոքր ու միջին բիզնեսի զարգացման վրա, մասնավորապես վերամշակող արդյունաբերական կազմակերպությունների հիմնում/ընդլայնում,**
- 2) **Ինտենսիվ գյուղատնտեսության զարգացում՝ հատկապես Բաղրամյանի տարածաշրջանում,**
- 3) **Տուրիզմի զարգացում՝ շեշտը դնելով հոգևոր, մշակութային, գյուղական և ագրո տուրիզմի վրա:**

Մշակվել, 2018թ. առաջին եռամսյակի ընթացքում մի շարք հանձնարարականներով պայմանավորված լրամշակվել և ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն հաստատման է ներկայացվել ՀՀ Արմավիրի մարզի 2017-2025թթ. զարգացման ռազմավարության իրականացման 2018 թվականի գործունեության ծրագիրը: Ծրագրում ընդգրկված են ոլորտների գերակա խնդիրները, ոլորտային միջոցառումները՝ պլանավորված բյուջեներով, ինչպես նաև տրամաբանական հենքը:

1.ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, ՓՄՁ ԵՎ ՄԱՍՆԱՎՈՐ ՀԱՏՎԱԾԻ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄ

Արդյունաբերության աճը՝ շեշտը դնելով փոքր ու միջին բիզնեսի զարգացման վրա, մասնավորապես վերամշակող արդյունաբերական կազմակերպությունների հիմնման/ ընդլայնման վրա, մարզի ռազմավարությամբ առաջնահերթ սահմանվել է գերակայություն:

2018 թվականին խնդիր է դրվում բարձրացնել գործարար ակտիվությունը մարզում՝ բիզնես պլանավորման և կառավարման տարածաշրջանային հատուկ մոտեցումների կիրառման միջոցով՝ ներգրավելով այդ գործընթացներում ՏԻՄ-երին և համայնքների գործարար ներկայացուցիչներին:

2018թ. մարզում փոքր և միջին ձեռնարկատիրության, ինչպես նաև մասնավոր հատվածի զարգացման ուղղությամբ ՓՄՁ ԶԱԿ-ի կողմից նախատեսվում են իրականացնել մի շարք ծրագրեր, այդ թվում՝

- 1) ՓՄՁ-ի սուբյեկտներին գործարար ուսուցողական աջակցություն (կարողությունների զարգացում)
- 2) ՓՄՁ-ի սուբյեկտներին գործարար տեղեկատվական և խորհրդատվական աջակցություն
- 3) ՓՄՁ-ի սուբյեկտներին ֆինանսական և ներդրումային աջակցություն
- 4) ՓՄՁ-ի սուբյեկտների միջազգային համագործակցության ընդլայնման ապահովում
- 5) ԵՄ համաֆինանսավորմամբ «Տարածաշրջանային ՓՄՁ-ների մրցունակության խթանում» ծրագրի շարունակություն:

2018թ. մարզում ՓՄՁ ԶԱԿ-ի կողմից նախատեսվում է իրականացնել ընդհանուր առմամբ 95.0մլն դրամի ծրագրեր (50.0մլն դրամ՝ միջոցառումներ և 45.0 մլն դրամ 10 ՓՄՁ սուբյեկտի վարկային երաշխավորությունների տրամադրում):

2018թ. մասնավոր ներդրումներով պլանավորվել է իրականացնել 30.12 մլրդ դրամի ծրագրեր՝ Արմավիր քաղաքում աղբի վերամշակման գործարանի կառուցում, Գայ համայնքում գյուղմթերքների վերամշակման գործարանի կառուցում և Կոնվերս բանկի Արմավիրի մասնաճյուղի նոր տարածքի վերանորոգում և վերազինում:

2018թ. ոլորտի բյուջեն կազմում է 30,215.0 մլն դրամ, որից 30,120.0 մլն դրամը՝ կապիտալ ծրագրեր, պլանավորվում է ստեղծել 632 աշխատատեղեր:

2018թ. հաշվետու ժամանակաշրջանում ոլորտում մասնավոր ներդրումներով իրականացվել են շուրջ 26.4 մլրդ դրամի ծրագրեր /աղբի վերամշակման գործարանի կառուցման, բամբակի մշակության, ջերմոցային, սառնարանային տնտեսությունների, չորանոցների, առևտրի օբյեկտների կառուցում/, ստեղծվել են շուրջ 90 շինարարական աշխատատեղեր, աշխատանքները շարունակվում են, մասնավորապես խոշոր ծրագրերից են՝

-«Բամբակ տեքստիլ գրուպ» ՍՊԸ-ի կողմից մարզի Արաքս /Էջմ./ համայնքում իրականացվող բամբակի աճեցման և վերամշակման ծրագիրը՝ 485 մլն դրամ արժողությամբ, այս պահի դրությամբ իրականացվել են 300հա հողատարածքի վարի, բամբակի սերմի և տեխնիկայի ձեռք բերման աշխատանքներ՝ շուրջ 200 մլն դրամ գումարով:

-Մասնավոր ներդրողի կողմից մարզի Մրգաշատ համայնքում սպանդանոցի կառուցման ծրագիրը՝ շուրջ 350.0 մլն դրամ արժողությամբ, արդյունքում կստեղծվեն 27-30 աշխատատեղեր, այս պահի դրությամբ իրականացվել են 100.0 մլն դրամի աշխատանքներ, աշխատանքներն ընթացքի մեջ են:

- Սկսվել են Արմավիր քաղաքում աղբի վերամշակման գործարանի կառուցման աշխատանքները՝ 85 մլն եվրո ընդհանուր արժողությամբ, հաշվետու ժամանակահատվածում իրականացվել են շուրջ 45 մլն եվրոյի կամ 25.9 մլրդ դրամի աշխատանքներ:

Հաշվետու ժամանակահատվածում մարզպետարանը համագործակցել է ՓՄՁ ԶԱԿ Արմավիրի մասնաճյուղի հետ, աջակցություն է ցուցաբերվել միջոցառումների կազմակերպման ընթացքում, «Սկսնակ գործարարների ձեռներեցության աջակցության» ծրագրի շրջանակներում կազմակերպվող դասընթացների մասնակցության համար իրականացվել է շահառուների հավաքագրում:

ՀՀ Արմավիրի մարզպետի ուշադրության կենտրոնում են գտնվում մարզի գործարարների հետ տարվող աշխատանքները, մասնավորապես՝ գործարարների մասնակցությունը տարբեր պետական և միջազգային ծրագրերին, դրամաշնորհներին, սեմինարներին, քննարկումներին, միջազգային ցուցահանդեսներին, ինչպես նաև խորհրդատվության և աջակցության ցուցաբերումը գործարար ծրագրերի կազմման ընթացքում:

ՓՄՁ ԶԱԿ հիմնադրամի շահառու հանդիսացող և համապատասխան դասընթացներ անցած Ա.Խաչիկյանը ՓՄՁ ԶԱԿ հիմնադրամի և Ճապոնիայի միջազգային համագործակցության գործակալության (JICA) ծրագրի կողմից ուղարկվել է Ճապոնիա FOODEX JAPAN 2018 ցուցահանդեսին, իր արտադրանքը ներկայացնելու նպատակով (չրեր): Ձեռք են բերվել նոր գործարար կապեր և նախնական պայմանավորվածություն 20 տոննա չրի արտահանման վերաբերյալ:

Մարզպետարանի կողմից աշխատանքներ են տարվում ներդրումային ծրագրերի շտեմարանի ձևավորման ուղղությամբ:

Մարզպետարան են դիմել գործարարներ չորանոցի հիմնման, կաթնամթերքի վերամշակման արտադրամասի վերազինման, զբոսաշրջային գոտու ընդլայնման, սպանդանոցի կառուցման ծրագրային գաղափարներով, որոնց աջակցություն է ցուցաբերվում գործարար ծրագրերի կազմման ուղղությամբ:

ՀՀ Արմավիրի մարզպետի 11.04.2018թ. N 01/13/1446-18 գրությամբ ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության զբաղվածության պետական գործակալության Արմավիրի, Վաղարշապատի և Բաղրամյանի զբաղվածության տարածքային կենտրոններից ստացվել են տեղեկություններ՝ մարզի երեք տարածաշրջանների համայնքների գրանցված գործազուրկների կրթական մակարդակի և մասնագիտությունների վերաբերյալ: Արդյունքներն ամփոփվել են, և համագործակցելով զբաղվածության տարածքային կենտրոնների հետ, աշխատանքներ են տարվում պետություն-մասնավոր հատված համագործակցության հնարավոր ներդրումային ծրագրերի մշակման ուղղությամբ:

2018թ. մարզը շարունակել է համագործակցությունը նախկինում հաստատված կապերով՝ տնտեսության զարգացմանը նպաստող ներդրումային հնարավորությունների բացահայտման, մարզում հնարավոր ներդրողների ներգրավման և մարզի սոցիալ-տնտեսական զարգացմանը նպաստող համատեղ ծրագրեր իրականացնելու նպատակով:

II.ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Մարզում ինտենսիվ գյուղատնտեսության զարգացումը՝ հատկապես Բաղրամյանի տարածաշրջանում, մարզի ռազմավարությամբ սահմանվել է առաջնահերթ գերակայություն:

Գյուղատնտեսության ոլորտի գերակայությունները են նաև գյուղատնտեսության տեխնիկական վերազինումը/արդիականացումը, նորարարությունների, տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ներդրումը և խթանումը:

2018թ. նախատեսվում է ավելացնել գյուղատնտեսական նշանակության հողերի ոռոգելի մակերեսը 20հա-ով՝ 2017 թվականի համեմատ:

2018թ. մարզում կաթիլային ոռոգման համակարգերի ներդրման համար տրամադրվող վարկերի տոկոսադրույքների սուբսիդավորման ծրագրի շրջանակներում նախատեսվում է 350հա տարածքի վրա ներդնել համակարգեր, վարկի սուբսիդավորման համար կանխատեսվող գումարի չափը կազմում է 25.0 մլն դրամ:

2018թ. ՀՀ-ում ժամանակակից տեխնոլոգիաներով մշակվող ինտենսիվ պտղատու այգիների հիմնման համար վարկային տոկոսադրույքների սուբսիդավորում պիլոտային ծրագրի շրջանակներում նախատեսվում է մարզում հիմնել 410հա ինտենսիվ այգիներ:

2018թ. ՀՀ գյուղատնտեսության ոլորտում հակակարկտային ցանցերի ներդրման համար տրամադրվող վարկերի տոկոսադրույքների սուբսիդավորման ծրագրի շրջանակներում նախատեսվում է մարզում հակակարկտային ցանցեր տեղակայել 5.5հա այգիների վրա:

2018թ. ՀՀ գյուղատնտեսական տեխնիկայի ֆինանսական վարձակալության՝ լիզինգի պետական աջակցության ծրագրի շրջանակներում նախատեսվում է մարզի շուրջ 10 շահառուների տրամադրել 10 գյուղտեխնիկա, լիզինգի տոկոսադրույքի սուբսիդիայի կանխատեսվող գումարի չափը՝ 37 մլն դրամ: Հաշվետու ժամանակահատվածում արդեն իսկ տրամադրվել է 10 տեխնիկա, 12 գյուղ. գործիք:

Արմավիրի մարզում սպանդանոցներ չկան, սակայն 2018թ. Մրգաշատ համայնքում կառուցվում է սպանդանոց՝ շուրջ 350 մլն դրամ արժողությամբ, այս պահի դրությամբ իրականացվել են 100 մլն դրամի աշխատանքներ, աշխատանքներն ընթացքի մեջ են:

Արմավիրի մարզում տոհմաբուծարաններ չկան: Համաձայն գյուղատնտեսության նախարարության ներկայացրած տեղեկատվության՝ 2018թ. մարզում պետական աջակցությամբ իրականացվող ծրագրերի ցանկում նախատեսված չեն տոհմային անասնաբուծական տնտեսությունների հիմնման ծրագրեր: Մարզպետարանի կողմից աշխատանքներ են տարվում տոհմային անասնաբուծական տնտեսություն հիմնել ցանկացող մասնավոր ներդրողների ներգրավման ուղղությամբ: Համապատասխան ծրագրի առկայության դեպքում այն կներկայացվի ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարություն:

2018 թվականին նախատեսվում է մարզի համայնքներում առկա 205 սառնարանային տնտեսությունների թիվը ավելացնել 50-ով՝ շուրջ 500 տոննա ընդհանուր տարողությամբ: 2018թ. մայիսի 1-ի դրությամբ կառուցվում է 4 սառնարանային տնտեսություն, աշխատանքները շարունակվում են:

2017թ. առաջարկություն է ներկայացվել մարզում 30 նոր խորքային հորերի հորատման և 14 խորքային հորերի վերականգնման վերաբերյալ 16 համայնքներում, որի իրականացման դեպքում 1001հա ջրապահովվածությունը կբարձրանա և 1039հա հողատարածքներ կօգտագործվեն գյուղատնտեսական արտադրության մեջ, որոնք նախկինում անմշակ էին: Ներկայացվել է նաև մարզում ջրամբարաշինության վերաբերյալ առաջարկություն:

2018թ. մարզում ՀՀ պետական բյուջեի միջոցներով կիրականացվեն նաև մի շարք այլ ծրագրեր (բույսերի պաշտպանության, մատչելի գներով պարարտանյութերի ձեռքբերման, հողերի ագրոքիմիկական հետազոտության և բերրիության բարձրացման, տեղական սերմնաբուծության ու սերմնարտադրության զարգացման, տրամադրվող վարկերի տոկոսադրույքների սուբսիդավորման, գյուղ.կենդանիների պատվաստման, ագրովերամշակման ոլորտին տրամադրվող վարկերի տոկոսադրույքների սուբսիդավորման և գյուղ.խորհրդատվական ծառայություններ)՝ ընդհանուր՝ 977.4 մլն դրամ գումարով:

2018թ. ՀՀ պետական բյուջեով հատկացվել է շուրջ 3279.7 հազ. դրամ՝ Ապագա համայնքի պոմպակայանի կառուցման, մարզում 7 խորքային պոմպերի ձեռքբերման ու տեղադրման, Մուսալեռ

համայնքում 1 խորքային հորի վերականգնման և մարզում 3 պոմպակայանների վերանորոգման նպատակով (Ջրային տնտեսության պետական կոմիտե, «Արմավիր» և «Շենիկ» ՋՕԸ-եր):

2018թ. Համաշխարհային բանկի ֆինանսավորմամբ, «Ջրային տնտեսության ծրագրերի իրականացման գրասենյակ» ՊՀ-ի կողմից «Ոռոգման համակարգերի բարելավման ծրագրով (ՈՀԲԾ)» կիրականացվեն Բաղրամյան-Նորակերտ ինքնահոս համակարգի մինչև 1կմ մայր խողովակաշարի և 149կմ ներտնտեսային ցանցի բարելավման ծրագրերը՝ 660.0 մլն դրամ արժողությամբ, շահառուների թիվը կկազմի շուրջ 440 ջրօգտագործող:

2018թ. Եվրասիական զարգացման բանկի ֆինանսավորմամբ, «Ջրային տնտեսության ծրագրերի իրականացման գրասենյակ» ՊՀ-ի կողմից «Ոռոգման համակարգերի արդիականացման ծրագրով (ՈՀԱԾ)» մարզում կիրականացվեն Ստորին Հրազդան մայր ջրանցքի (3500մ) վթարային, երկրորդ կարգի ջրանցքների (23900մ) վթարային և երրորդ կարգի ջրանցքների (82715մ) քայքայված հատվածների վերականգնման նախագծային աշխատանքները՝ շուրջ 145.4 մլն դրամ, ինչպես նաև Ստորին Հրազդան մայր ջրանցքի (3500մ) և երկրորդ կարգի ջրանցքների (23900մ) վթարային հատվածների շինարարական աշխատանքները՝ 616.0 մլն դրամ արժեքով:

2018թ. Համաշխարհային բանկի ֆինանսավորմամբ, «Ջրային տնտեսության ծրագրերի իրականացման գրասենյակ» ՊՀ-ի կողմից կիրականացվի Մաստարայի ջրամբարի նախապատրաստման դրամաշնորհային ծրագիրը՝ 170.0 մլն դրամ արժեքով, որի շրջանակում նախատեսվում է իրականացնել տեխնիկատնտեսական ուսումնասիրություն, նախնական նախագիծ, շրջակա միջավայրի վրա և սոցիալական ազդեցության գնահատում, վերաբնակեցման գործողությունների պլան:

2018թ. նախատեսվում է մասնավոր ներդրումներով իրականացնել 2303.2 մլն դրամի (ինտենսիվ այգիներ, կաթիլային ոռոգման համակարգեր, հակակարկտային ցանցեր, անասնապահական ֆերմաներ), համայնքային բյուջեի միջոցներով՝ 50 մլն դրամի և այլ աղբյուրներով՝ 120 մլն դրամի (սպանդանոցի կառուցում) ծրագրեր: 2018թ. ապրիլի 1-ի դրությամբ ինտենսիվ այգիներ են հիմնվում Արտիմետ, Արտամետ, Նորավան համայնքներում (ավելի քան 14հա), ինչպես նաև Տանձուտ և Նոր Արմավիր համայնքում շուրջ 10հա նորատունկ ոչ ինտենսիվ այգիներ, Ակնաշեն համայնքում՝ կաթիլային համակարգի ներդրում, Նորավան համայնքում՝ հակակարկտային ցանցի տեղադրում, Ակնաշեն և Ջրաշեն համայնքներում՝ անասնագոմի կառուցում:

2018թ. գյուղատնտեսության ոլորտի բյուջեն կազմում է 5,414.9 մլն դրամ, որից 2303.2 մլն դրամը՝ կապիտալ ծրագրեր, պլանավորվում է ստեղծել 790 հիմնական և 3000 սեզոնային աշխատատեղեր:

Հաշվետու ժամանակահատվածում իրականացվել են շուրջ 2.6 մլրդ դրամի ծրագրեր, այդ թվում՝ 1.8 մլրդ դրամը 362 շահառուների տրամադրված վարկերի սուբսիդավորված ծրագրեր, 669.2 մլն դրամը՝ ինտենսիվ, նորատունկ այգիների հիմնման, կաթիլային համակարգի, հակակարկտային ցանցի, անասնագոմի կառուցման ծրագրեր, 82 մլն դրամը տրակտորների և գյուղ.գործիքների ձեռք բերման ծրագրեր, աշխատանքները շարունակվում են:

Հաշվետու ժամանակահատվածում ստեղծվել են 37 հիմնական և 42 շինարարական աշխատատեղեր:

2018 թվականի հունվարի 1-ի դրությամբ համայնքներում առկա անասնազխաքանակի համատարած հաշվառման աշխատանքները, մարզում հաշվառվել է 59916 գլուխ խոշոր եղջերավոր կենդանիներ, մանր եղջերավոր՝ 109522, խոզեր՝ 24227, թռչուններ՝ 1058638:

Համակարգվել է մարզում գործող «Ոռոգում- Ջրառ» ՓԲԸ-ի մասնաճյուղերի և 3 ՋՕԸ-ի գործունեությունը: 240,35կմ միջտնտեսային, 3943,8 ներտնտեսային ցանցերը, 333 խորքային հորերը և 55 պոմպակայանները պատրաստ են եղել ջրամատակարարմանը, որը սկսվել է 2018թ. մարտի 18-ից:

Աշխատանքային ծրագրին համապատասխան և մարզպետի կարգադրությամբ ստեղծված հանձնաժողովը ուսումնասիրել և գույքագրել է մարզի տարածքով հոսող Արաքս, Մեծամոր և Քասախ գետերի, ինչպես նաև հեղեղատարների հունների մաքրման և ափապատոնեշների ամրացման նպատակով իրականացվելիք աշխատանքները և ներկայացվել է ՀՀ կառավարություն:

2018թ. ընթացքում նախատեսվել է մարզում մաքրել 44.78կմ երկարությամբ բաց դրենաժային համակարգ համայնքներում:

Աշխատանքային ծրագրին համապատասխան ուսումնասիրվել և համակարգվել է համայնքներում գյուղատնտեսական աշխատանքների նախապատրաստման, գարնանացանի իրականացման աշխատանքներ: Գարնանացանի նախապատրաստական և ընթացիկ աշխատանքների վերաբերյալ հարցերը ներկայացվել են մարզխորհրդի նիստերի քննարկմանը:

ՀՀ կառավարության համապատասխան որոշումներով մարզի հողօգտագործողներին որպես աջակցություն տրամադրվել են.

1) 35.315 տոննա գարնանացան գարու, 3.72 տոննա առվույտի սերմացուներ, որը համապատասխանաբար բաշխվել է 19 և 11 համայնքների 156 շահառուների, որոնք 326.4 հա-ի վրա կատարել ցանքսի աշխատանքներ:

2) Իրականացվել են մարզին հատկացված ֆոսֆորական, կալիումական պարարտանյութերի և դիզելային վառելանյութի վճարման և ներկրման նախապատրաստական աշխատանքները:

2018թ. գարնանը մարզին հատկացվել է 197.2կգ մկնասպան թունանյութ, որը հատկացվել է 16 համայնքների, որոնք իրականացրել են համապատասխան պայքարի աշխատանքները:

Յուրաքանչյուր ամսվա համար համայնքներից հավաքագրվել են գյուղատնտեսական համախառն արտադրանքի վերաբերյալ 29-ԳՏՀ հաշվետվությունները, որոնք ներկայացվել են ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն:

Իրականացվում են մարզում տեղակայված 207 հակակարկտային կայանների ապակոնսերվացման, լիցքավորման և առկա թերությունների վերացման աշխատանքները:

ՀՀ Արմավիրի մարզի համայնքապետարաններից հավաքագրվել են ըստ համայնքների և ներդրողների 2018 թվականին ագրոպարենային ոլորտում նոր ստեղծվող և ընդլայնվող կարողությունների կանխատեսումները՝ ըստ բնագավառների, ներդրման գումարի և նոր ստեղծվող աշխատատեղերի թվի և արդյունքները ՀՀ Արմավիրի մարզպետի 31.01.2018թ. N 01/05/371-18 գրությամբ ներկայացվել են ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարություն:

ՀՀ Արմավիրի մարզի համայնքներին են ներկայացվել անջրդի հողատարածքներում ոռոգման համակարգերի ներդրման խրախուսական մեխանիզմների հնարավոր տարբերակները, որոնց առկայության դեպքում կտրվեն համապատասխան լուծումներ:

Հողաշինության և հողօգտագործման բնագավառ. 2018թ. հողերի օգտագործման ժամանակավոր սխեմաների հաստատման նպատակով սահմանված կարգով ՀՀ կառավարություն են ներկայացվել մարզի Արտիմետ, Արտաշար, Գայ, Այգեշատ (էջմ.), Հայթաղ, Արշալույս, Արտամետ, Արգավանդ, Նորավան և Տանձուտ համայնքներում հողերի նպատակային նշանակության փոփոխության վերաբերյալ հողաշինական գործերը (ընդամենը՝ 12.69 հա): Միջգերատեսչական հանձնաժողովի կողմից տրված եզրակացությունները ներկայացվել են համայնքների ղեկավարներին՝ առաջարկելով համաձայն ՀՀ կառավարության 2011թ. դեկտեմբերի 29-ի N 1918-Ն որոշման ընդունել ավագանու համապատասխան որոշումներ և կատարել պետական գրանցումներ:

ՀՀ Արմավիրի մարզպետի համապատասխան կարգադրություններով ստեղծված հանձնաժողովի կազմում ընդգրկվելով մասնակցություն է ցուցաբերել մարզի թվով 9 համայնքներում իրականացվող վարչական հսկողությանը:

ՀՀ կառավարության 17.09.2009թ. N 1066-Ն որոշմամբ և ՀՀ Արմավիրի մարզպետի 12.11.2009թ. N 151 կարգադրությամբ ստեղծված հանձնաժողովի կազմում կազմակերպված

ուսումնասիրությունների արդյունքում մարզի Էջմիածին, Լենուդի, Նորապատ, Շենիկ, Ալաշկերտ, Նոր Արտագերս, Ծիածան համայնքների համար տրվել է եզրակացություն՝ բարձրարժեք հողատեսքերը ցածրարժեք հողատեսքերի փոխադրելու վերաբերյալ (ընդամենը՝ 59.09 հա):

Համաձայն ՀՀ կառավարությանն առընթեր անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեի 2010թ. հունիսի 1-ի «Կադաստրային հատակագծերում և քարտեզներում հայտնաբերված սխալների ուղղման հրահանգը հաստատելու մասին» N 186-Ն հրամանի դրույթների՝ հողերի օգտագործման ժամանակավոր սխեմաների համաձայնեցման միջգերատեսչական հանձնաժողովի քննարկմանն է ներկայացվում ՀՀ Արմավիրի մարզի Արտիմետ և Տանձուտ գյուղական համայնքների կադաստրային քարտեզներում հայտնաբերված սխալների ուղղման առաջարկությունները: Ստացված եզրակացությունները ներկայացվել են համայնքների ղեկավարներին:

ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարի 21.02.2018թ. թիվ 01/16.2/974-18 հանձնարարականի՝ աշխատանքներն են տարվում ՀՀ Արմավիրի մարզի համայնքներում անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեի կողմից տրված ցանկերում ընդգրկված ֆիզիկական անձ հանդիսացող սուբյեկտների վերաբերյալ տվյալների ճշգրտման ուղղությամբ: Մարզի 70 համայնքներում աշխատանքներն ավարտվել են, մնացած համայնքներում աշխատանքներն ընթացքի մեջ են:

Ի կատարումն ՀՀ վարչապետի մոտ 2018թ. մարտի 19-ին կայացած՝ ՀՀ բնության հատուկ պահպանվող տարածքներում 2018 թվականին էկոտուրիզմի ծառայություններից նախատեսվող գումարների ավելացմանն ուղղված միջոցառումների մասին խորհրդակցության թիվ 24.9/[443085]-18 արձանագրության 2-րդ կետի հանձնարարականի՝ առաջարկություն է ներկայացվել Արմավիր քաղաքի 56.2հա, Երասխահուն համայնքի 285.2հա և Եղեգնուտ համայնքի 25.2հա արգելավայրերը ետ վերադառնել նշված համայնքներին:

Նախատեսված հիմնական միջոցառումները և դրանց կատարման ուղղությամբ ձեռնարկված գործողությունները 2018թ. նախատեսվում է մարզի Մերձավան (10հա), Եղեգնուտ (10հա), Արտամետ (8.0 հա) և Հացիկ (2.0 հա) համայնքների վարչական տարածքներում գտնվող պետական սեփականություն հանդիսացող հողամասերը օտարել, իսկ վարձակալությամբ տրամադրել Մերձավան համայնքում գտնվող պետական սեփականություն հանդիսացող 9.5 հա գյուղատնտեսական նշանակության այլ հողատեսք:

III. ՁԲՈՍԱՇՐՋՈՒԹՅՈՒՆ

Մարզում տուրիզմի զարգացումը՝ շեշտը դնելով հոգևոր, մշակութային, գյուղական և ագրո տուրիզմի վրա, մարզի ռազմավարությամբ սահմանվել է առաջնահերթ գերակայություն:

ՀՀ Արմավիրի մարզում կան բոլոր հնարավորությունները հոգևոր-մշակութային, էթնիկ, գյուղական, ագրո և էկո տուրիզմի զարգացման համար՝ զբոսաշրջությունը դարձնելով մարզի տնտեսության զարգացման հիմնական շարժիչ ուժերից մեկը: ՀՀ Արմավիրի մարզում արդեն իսկ կան առանձին կազմակերպություններ, որոնք զբաղվում են հոգևոր-մշակութային և էթնիկ տուրիզմով և որոնց հաջողված փորձի տարածումը մարզի այլ համայնքներում կարող է նպաստել մարզում զբոսաշրջության ոլորտի զարգացմանը:

Ոլորտի թույլ կողմերից է՝ տուրիստական ենթակառուցվածքների բացակայությունը, այդ թվում՝ հյուրատների, հյուրանոցների, բարձրորակ սպասարկման ծառայությունների բացակայությունը:

Մարզը համագործակցում է ՀՀ տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարության զբոսաշրջության պետական կոմիտեի, ՄԱԿ-ի «Ինտեգրված գյուղական զբոսաշրջության զարգացում» ծրագրի, ԵՄ ծրագրի, ինչպես նաև տեղական կազմակերպությունների հետ:

Զբոսաշրջության պետական կոմիտեի և Հայաստանի զբոսաշրջության զարգացման հիմնադրամի մշակած «20 անիրական իրականություն»՝ 20 պատմամշակութային և բնության հատուկ պահպանվող տարածքները զբոսաշրջային վայր դարձնելու համալիր ծրագրի «Քաղաքակրթություն» երթուղում ընդգրկված է մարզի Զվարթնոցի տաճարը և Մեծամորի հնագիտական թանգարանը:

ՄԱԿ-ի «Ինտեգրված գյուղական զբոսաշրջության զարգացում» ծրագրով մարզում պլանավորվում է իրականացնել գյուղական տուրիզմի զարգացման ծրագրեր՝ ներգրավելով առնվազն 10 գյուղական ընտանիքներ՝ 40 շահառուներով: Արմավիրի մարզը հինգ մարզերից մեկն է, որտեղ կիրականացվի «Տնական գինու արահետ» ծրագիրը՝ ՄԱԿ-ի, GIZ-ի, ՔԱՐԴ-ի ֆինանսավորմամբ: Քննարկման փուլում են մի շարք ծրագրային գաղափարներ, մասնավորապես՝ «Արմավիրի ոսկե զամբյուղ» (մարզի տարբեր պտղատու ինտենսիվ այգիներ տանող արահետի ուղիվազում, այցելությունների կազմակերպում՝ ծառերի ծաղկման, աճի և բերքահավաքի ժամանակ), Մրգաշատ համայնքում «Մաճառի տոն»-ի լուսաբանում և վերածում համահայկական փառատոնի, «Ընտանիքի հանգիստ Արաքս գետի ափին», Արգիշտիխինիլի հնավայրը զբոսաշրջային կենտրոն, «Արարատն այն կողմից» մշակութային ավանդական փառատոն, «Սարդարապատի բեմական ներկայացումներ՝ անիմացիոն լուծումներով», Արգավանդ համայնքում ընտանեկան հանգիստ, ինչպես նաև հյուրընկալությունների համար մարզում գյուղական ընտանիքների ընտրություն (նաև Սարդարապատի 100-ամյակին նվիրված միջոցառումների ժամանակ), տեղացի գիդ-ուղեկցորդների թիմի ձևավորում և այլ ծրագրեր:

ԵՄ համաֆինանսավորմամբ իրականացվող «Տարածաշրջանային ՓՄՁ-ների մրցունակության խթանումը» ծրագրի շրջանակներում «Հաջող սկիզբ ծրագրով» ներկայացվել և հաստատվել է զբոսաշրջային կենտրոնի հիմնման ծրագիրը, որը կյանքի կոչվի 2018թ. ընթացքում:

2018թ. պլանավորվում է մշակել զբոսաշրջության խթանմանն ու զարգացմանն ուղղված առնվազն 20 ներդրումային ծրագրեր և ներկայացնել ՀՀ տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարության զբոսաշրջության պետական կոմիտե՝ միջազգային կազմակերպություններին և արտերկրի ներդրողներին ներկայացնելու նպատակով:

2018թ. մասնավոր ներդրումներով պլանավորվել է իրականացնել 130 մլն դրամի ծրագրեր, այդ թվում՝ հանգստի գոտու, հյուրանոցառեստորանային համալիրի և հանդիսությունների սրահի կառուցում:

2018թ. զբոսաշրջության ոլորտի բյուջեն կազմում է 180.0 մլն դրամ՝ կապիտալ ծրագրեր, պլանավորվում է ստեղծել 28 աշխատատեղեր:

Հաշվետու ժամանակահատվածում իրականացվել են շուրջ 290.3 մլն դրամի ծրագրեր, Արմավիր քաղաքում կառուցվում է երկու հանդիսությունների սրահ, Էջմիածին քաղաքում Դվին ռեստորանային համալիրի կառուցում /700 հազ. դոլար/, այս պահի դրությամբ իրականացվել են 241.5 մլն դրամի աշխատանքներ, աշխատանքները շարունակվում են:

2018թ. մարտի 6-ին ՀՀ Արմավիրի մարզպետարանում ՄԱԿ-ի «Ինտեգրված գյուղական զբոսաշրջության զարգացում» ծրագրի համակարգող Ա.Վալեսյանի հետ տեղի ունեցած հանդիպման ընթացքում քննարկվել են Արմավիրի մարզի զբոսաշրջության զարգացմանն ուղղված ծրագրային հարցեր: Նախանշվել են համագործակցության հնարավոր ուղղություններն են՝ «Տնական գինու արահետ» ծրագրին մասնակցություն, «Արմավիրի ոսկե զամբյուղ» ծրագրի իրականացում, «Մաճառի տոն»-ի լուսաբանում և վերածում համահայկական փառատոնի, «Ընտանիքի հանգիստ Արաքս գետի ափին», Արգիշտիխինիլի հնավայրը՝ զբոսաշրջային կենտրոն ծրագրերի, «Արարատն այն կողմից» մշակութային ավանդական փառատոնի իրականացում, «Սարդարապատի բեմական ներկայացումներ»՝ անիմացիոն լուծումներով, ինչպես նաև Արմավիրի և Բաղրամյանի տարածաշրջաններում հյուրընկալող գյուղական ընտանիքների հայտնաբերում, համայնքաբնակ

գիդ-ուղեկցորդների թիմի ձևավորում: Ընդհանուր առմամբ, վերոգրյալ ծրագրերի իրականացման ընթացքում կընդգրկվեն 10 գյուղական ընտանիքներ՝ 40 շահառուներով: Աշխատանքներ են տարվում ծրագրի փորձագետների հետ գյուղական ընտանիքների և այլ հետաքրքիր վայրերի ընտրության հարցում:

ՀՀ տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարության զբոսաշրջության պետական կոմիտե է ներկայացվել մարզ գործող հյուրանոցային տնտեսության օբյեկտների վերաբերյալ տեղեկատվությունը:

2018 թվականի ապրիլի 14-ին մարզպետարանի և տուրիզմի զարգացման հեռանկար ունեցող համայնքների ներկայացուցիչները մասնակցել են Հայաստանի ամերիկյան համալսարանում կայացած Էկոտուրիզմը Հայաստանում երրորդ ամենամյա համաժողովին:

IV. ԲՆԱՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Մարզի Արմավիր քաղաքի ջրամատակարարման և ջրահեռացման համակարգերի բարելավման և Մեծամոր քաղաքի կոյուղու մաքրման կայանի կառուցման ծրագրերն ընդգրկված են Գերմանիայի զարգացման վարկերի բանկի կողմից ֆինանսավորվող 2018թ. ծրագրերի ցանկում:

2018թ. Արարատյան դաշտի 50 ձկնաբուծական տնտեսություններում ավտոմատ կառավարման համակարգերի տեղադրման ծրագրի շրջանակներում նախատեսվում է համակարգեր տեղադրել նաև մարզի ձկնաբուծական տնտեսություններում:

2018թ. պետական բյուջեով «Ռադիոակտիվ թափոնների վնասագերծում» ՓԲԸ-ին հատկացվել է 34.9 մլն դրամ՝ ռադիոակտիվ թափոնների կենտրոնացված փոխադրման, ուսումնասիրման, պահպանման, վնասագերծման և թաղման նպատակով:

2018թ. նախատեսվում է համայնքային բյուջեի միջոցներով իրականացնել շուրջ 220 մլն դրամի ոլորտային ծրագրեր:

2018թ. բնապահպանության ոլորտի բյուջեն կազմում է շուրջ 254.9 մլն դրամ, հաշվետու ժամանակահատվածում կատարողականը կազմել է 4.7 մլն դրամ:

Աղբահանություն. 2018թ. համար պլանավորվել է շահագործվող աղբավայրերի թիվը 171-ից հասցվել է 41-ի: Աղբահանություն կատարելու համար ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց հետ կնքված պայմանագրերի թիվը 560-ից դարձել է 4387:

2018թ. ընթացքում կատարվող աշխատանքների արդյունքում նախատեսվում է փակել 5 աղբավայր, շահագործվող աղբավայրերի թիվը հասցնել 45-ի:

2018թ. մարզում ֆիզիկական անձանցից հավաքագրվող աղբահանության (սանիտարական մաքրման) վճարները պլանավորվել է 356.14 մլն դրամ, իրավաբանական անձանցից՝ 56.09 մլն դրամ, ընդամենը պլանավորված հավաքագրվող աղբահանության և սանիտարական մաքրման վճարները կազմում են 412.23 մլն դրամ:

2018թ. մարզում աղբահանության ընդհանուր ծախսը պլանավորվել է 412.0 մլն ՀՀ դրամ:

ՀՀ Արմավիրի մարզպետի 21.03.2018թ. N 01/03.2/1088-18 գրությամբ մարզի համայնքների ղեկավարներին առաջարկվել է աղբահանության ծրագրով ապահովել աշխատանքների ծախսափակ եղանակով կատարումը՝ 412.0 մլն դրամ ծախսի դիմաց ապահովելով 412.0 մլն դրամ հավաքագրում:

01.05.2017թ. աղբահանության վճարներից եկամուտը կազմել է 56.4 մլն դրամ:

01.05.2018թ. աղբահանության վճարներից փաստացի հավաքագրված եկամուտը կազմել է 78.8մլն դրամ:

2018թ. ապրիլի 19-ի դրությամբ մարզի համայնքների իրավաբանական անձանց հետ կնքված աղբահանության պայմանագրերի թիվը կազմում է 2076:

2018թ. փետրվար ամսին կազմվել է Արմավիրի մարզի սանիտարական մաքրման սխեման:

ՀՀ վարչապետի հանձնարարությամբ «Մաքուր Հայաստան» ծրագրի շրջանակներում Հայաստանի Հանրապետության և մայիսյան հերոսամարտերի 100-ամյակին նվիրված միջոցառումների շրջանակում մարզային (տեղական) նշանակության ավտոմոբիլային ճանապարհների, ինչպես նաև միջոցառման իրականացման վայրերի աղբահանությունը, բարեկարգումը կազմակերպելու նպատակով կազմվել է եռամսյա ծրագիր և պարբերաբար տեղեկատվություն է ներկայացվում ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարությանը կատարված աշխատանքների վերաբերյալ:

Կազմվել և ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն է ներկայացվել 2018թ. մարզի տարեկան աշխատանքային ծրագրերը աղբահանության մասով:

«Մաքուր Հայաստան» ծրագրի շրջանակներում խիստ վերահսկվում է էլեկտրոնային քարտեզում արձանագրված դեպքերը, դրանց արագ արձագանք և համապատասխան լուծում է տրվում: Մաքրված աղբավայրերի նկատմամբ սահմանվել է խիստ հսկողություն՝ համայնքապետարանի աշխատակիցների, կամ տեսախցիկներ տեղադրելու միջոցով և օրինախախտ քաղաքացիները ենթարկվում են վարչական պատասխանատվության:

«Հայաստան Ծառատունկ» ծրագրի շրջանակներում մարզի 11 համայնքներում տնկվել են 2500 գեղատեսիլ ծառեր և թփեր:

Մարզի համայնքներում ընդերքօգտագործման և շահագործման կանոնների պահպանման և փաստաթղթերի օրինականության պահպանման ուղղությամբ կատարվում են մշտական այցելություններ և ուսումնասիրություններ:

Մարզի բնակչության շրջանում աղիքային վարակիչ հիվանդությունների և ջրային բռնկումների կանխարգելման հետ կապված համակարգվում է համայնքների ղեկավարների գործունեությունը և ձեռնարկվում են համապատասխան միջոցներ առաջացած խնդիրների կարգավորման ուղղությամբ:

Ուսումնասիրվել է մարզի ջրանցքներում սանիտարական վիճակը և աղտոտված տեղամասերի վերաբերյալ համապատասխան հանձնարարականներ են տրվել համայնքների ղեկավարներին և աղտոտված վայրերը մաքրվել են:

V.ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՈԼՈՐՏ

5.1. Կրթություն

Ոլորտի գերակա խնդիրներն են՝ համընդհանուր հավասարապես հասանելի, ներառական և որակյալ կրթության ապահովումը, 3-5 տարեկան բոլոր երեխաների համար հավասար հասանելի և որակյալ նախադպրոցական կրթության մատչելիության, 5 տարեկանների առավել ընդգրկվածության ապահովումը, ինչպես նաև մարզի շուկայի կարիքները բավարարող նախնական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական, բարձրագույն մասնագիտական կրթությամբ մասնագետների պատրաստումը:

Կրթական հաստատությունների կառավարման արդյունավետության և կրթության որակի բարձրացմանն ուղղված ծրագրերի իրականացման ուղղությամբ նախատեսվում է շարունակել հանրակրթական համակարգի օպտիմալացումը, քայլեր ձեռնարկել ՀՀ կրթության և գիտության նախարարության հետ ավագ դպրոցների օպտիմալացման գործընթացը 2018թ. ավարտելու նպատակով, գյուղական դպրոցների ազատված տարածքներն օգտագործել համայնքների համար կարևոր նշանակություն ունեցող, ինչպես նաև դպրոցական արտադպրոցական կրթությանն ուղղված ծրագրերի իրականացման նպատակով: Միջին մասնագիտական կրթության համակարգում ՀՀ կրթության և

գիտության նախարարության հետ շարունակել բացառապես մարզի կարիքները բավարարող մասնագետների պատրաստման պատվերների ձևավորման աշխատանքները:

Այն համայնքներում, որոնք չունեն նախադպրոցական կրթությունը կազմակերպելու հնարավորություններ, կրթության որակ և համապատասխանություն ծրագրի շրջանակներում շարունակել նախադպրոցական միկրոծրագրերի իրականացումը ևս 10 դպրոցում: Շարունակել ներառական կրթության իրականացումը մարզի հատուկ կրթության կարիք ունեցող բոլոր աշակերտների համար:

Միջազգային և դոնոր կազմակերպությունների հետ նախատեսվում է քննարկել մարզում տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կենտրոնի ստեղծման հնարավորությունների խնդիրը, որը կլուծի 12-18 տարեկան երիտասարդների SS ոլորտի գիտելիքների հաղորդումը:

2018 թվականին հանրակրթության ոլորտում ևս պլանավորվել են մի շարք ծրագրեր՝ «Տարվա լավագույն ուսուցիչ», «Տարվա լավագույն տնօրեն» և «Տարվա լավագույն դաստիարակ» մրցույթների մարզային փուլի կազմակերպում, մարզում 2 տարածքային մանկավարժահոգեբանական աջակցության կենտրոնների հիմնադրում, մարզի հանրակրթական դպրոցների և նոր ձևավորված 2 տարածքային մանկավարժահոգեբանական աջակցության կենտրոնների մանկավարժական աշխատողների վերապատրաստում, մարզի 2 տարածքային մանկավարժահոգեբանական աջակցության կենտրոններից սովորողների տեղափոխում հանրակրթական դպրոց, մարզում համընդհանուր ներառական կրթության համակարգի ներդրում:

2018թ. մի շարք միջոցառումներ են նախատեսվում իրականացնել մարզառազմական և արտաուսումնական դաստիարակության ոլորտում:

Նախատեսվում է շարունակել դպրոցների վերանորոգման ծրագրերի իրականացումը, 2018թ. պետական բյուջեով հատկացվել է 327.0 մլն դրամ՝ Մուսալեռի Ֆ.Վերքեյի անվան դպրոցի վերակառուցման, Թաիրովի միջնակարգ դպրոցի հիմնանորոգման նպատակով:

2018թ. պետական բյուջեով հատկացվել է 7,023.7 մլն. դրամ՝ հանրակրթական ուսուցում, հատուկ կրթություն, ներառական կրթություն և ներառական կրթություն ծրագրերի համար:

2018թ. պետական բյուջեով հատկացվել է նաև 66.5 մլն դրամ՝ «Արմավիրի մտավոր թերզարգացում ունեցող երեխաների թիվ 1 հատուկ (օժանդակ) դպրոց» և «Վաղարշապատի մտավոր թերզարգացում ունեցող երեխաների թիվ 2 հատուկ (օժանդակ) դպրոց» ՊՈԱԿ-ներին որպես դրամաշնորհ՝ յուրաքանչյուրին 31.94 մլն դրամ և 2.63 մլն դրամ՝ ատեստավորման միջոցով որակավորում ստացած ուսուցիչներին հավելավճարների տրամադրման համար:

2018թ. Հայաստանի մանուկներ հիմնադրամի (COAF) կողմից մարզի 8 շահառու համայնքներում կիրականացվեն կրթական ծրագրեր՝ 40 մլն դրամ արժեքով:

2018թ. կրթության ոլորտի բյուջեն կազմում է 7,130.2 մլն.դրամ, աշխատանքներն ընթացքի մեջ են, հաշվետու ժամանակահատվածում կատարողականը կազմում է շուրջ 1267.9 մլն դրամ:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում մարզում գործել է 122 հանրակրթական ուսումնական հաստատություն: Այդ թվում՝

- **մարզպետարանի ենթակայության 113 հանրակրթական դպրոց, որից՝**
91-ը՝ միջնակարգ, 20-ը՝ հիմնական, 2-ը՝ հատուկ /օժանդակ/
- **ԿԳ նախարարության ենթակայության 7 հանրակրթական ուսումնական հաստատություն.**
6 ավագ դպրոց, 1 ռազմամարզական վարժարան,
- **2 Ոչ պետական ուսումնական հաստատություններ**
1 ոչ պետական միջնակարգ դպրոց /Էօնենկյանի անվան/
1 ոչ պետական կրթահամալիր /«Գրիգոր Լուսավորիչ»/:

Ընդհանուր առմամբ՝

Քաղաքային 28 և գյուղական՝ 95 դպրոցներ:

ՀՀ ԿԳ նախարարության ենթակայության միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատություններ՝

- 5 պետական քոլեջ, 1 արհեստագործական ուսումնարան:

Նախապատրաստվել է ՀՀ կրթության և գիտության նախարարի 2010թ.մարտի 18-ի N113-Ն հրամանով հաստատված կարգի հիման վրա ՀՀ Արմավիրի մարզպետի 2010թ. հուլիսի 8-ի N 238 որոշմամբ ստեղծված դպրոցների կառավարման խորհուրդների կազմերում առաջարկված փոփոխությունների կատարումը՝ ՀՀ Արմավիրի մարզպետի 17.01.2018թ. N 07, 17.02.2018թ. N 34, 19.03.2018թ. N 48 որոշումներով:

ԿԳ նախարարության ֆինանսատնտեսագիտական և հաշվապահական հաշվառման վարչություն է ներկայացվել մարզի ուսումնական հաստատությունների 2018-2020 ուսումնական տարիների նախնական կոմպլեկտավորումները:

Կազմակերպվել է մարզի մարզային ենթակայություն ուսումնական հաստատությունների 2018-2020թթ. ՀՀ պետական բյուջի միջոցների հաշվին Արմավիրի մարզի կրթության ոլորտում կատարվելիք ծախսային ծրագրերի վերաբերյալ առաջարկների նախագծերի կազմման և դրանց ներկայացման աշխատանքները:

Իրականացվել է դպրոցների կողմից «Dasaran» կրթական ծրագրի էլեկտրոնային մատյանները վարելու գործընթացի արդյունավետության վերահսկողությունը:

Ձևավորվել և ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն է ներկայացվել ՀՀ Արմավիրի մարզի 2018-2019 ուսումնական տարվա 1-12-րդ դասարանների դասագրքերի պատվերի հայտը: Կազմակերպվել է Արմավիրի մարզի հանրակրթական դպրոցների, ըստ առարկաների դասագրքերի պահանջարկի ուսումնասիրությունը, որն ամփոփվել և ներկայացվել է ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն և ԴՇՀ:

Ուսումնասիրվել է 2017-2018թթ. ընթացքում դպրոցում իրականացված ծրագրերի և միջոցառումների (թմրամոլության կանխարգելման, ահաբեկչության դեմ պայքարի կրթադաստիարակչական, քաղաքացիական պատկերասրահների միջոցառումների համակարգի աշխատանքներ) կատարման ընթացքը: Կազմվել է ամփոփ տեղեկատվություն և ներկայացվել ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն:

ՀՀ Արմավիրի մարզպետի կազադրություններով ընդունման-հանձնման աշխատանքներ են իրականացվել Փարաքարի և Քարակերտի N 1 միջնակարգ դպրոցներում:

ՀՀ «Հանրակրթության մասին» օրենքի պահանջներին և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության հաստատած Պետական ուսումնական հաստատությունների տնօրեններին մրցութային կարգով նշանակումն ապահովելու նպատակով աջակցություն է ցուցաբերվել մրցույթների կազմակերպմանը:

Մարզի հանրակրթական դպրոցներում կազմակերպվել են ֆրանկոֆոնիային նվիրված միջոցառումներ: Անցկացվող միջոցառումների ծրագիրը ներկայացվել է ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն:

Ապահովվել է մարզի ֆրանսերեն դասավանդող ուսուցիչների մասնակցությունը ՀՀ կրթության և գիտության նախարարության և Հայաստանում Ֆրանսիայի դեսպանատան աջակցությամբ «Հայկական Ալիյանս Ֆրանսեզ» կրթամշակութային կազմակերպության և «Ֆրանսերեն դասավանդողների հայկական ասոցացիայի» միջոցով համատեղ կազմակերպվող ամենամյա ֆրանսերեն դասավանդողների սեմինարին:

Կազմակերպվել է մարզային ենթակայության հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների 9-րդ և 12-րդ դասարանների աշակերտների թվերի՝ ըստ տարածաշրջանների, դպրոցների, առարկաների, հավաքման և «Գնահատման և թեստավորման կենտրոն» պետական ոչ առևտրային կազմակերպությանը ներկայացման աշխատանքները: Աջակցություն է ցուցաբերվել «Գնահատման և թեստավորման կենտրոն» պետական ոչ առևտրային կազմակերպության կողմից

մի շարք դպրոցների 10-րդ դասարաններում օտար լեզուներ և հայագիտական առարկաներից արտաքին ընթացիկ գնահատում իրականացնելուն:

ՀՀ կառավարության 2010թ. հոկտեմբերի 14-ի N1391-Ն որոշման պահանջներին համապատասխան հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների ուսուցիչների ատեստավորման 2018թ. գործընթացը կազմակերպելու նպատակով կատարվել են նախապատրաստական աշխատանքներ՝ կազմվել են ատեստավորման ներկայացվող ուսուցիչների վերապատրաստման ցուցակները, համապատասխան փաստաթղթերի փաթեթները:

Կազմակերպվել է դպրոցների վերաբերյալ տարածքային զինկոմիսարիատներին անհրաժեշտ տեղեկատվության ներկայացման աշխատանքները և «Ռազմագիտություն» առարկայի դասավանդման բարելավմանն ուղղված մարզպետարանի ու զինկոմիսարիատների համատեղ տարեկան միջոցառումների պլանների կազմումը:

Հիմք ընդունելով Հայաստանի Երկրապահ կամավորականների միության և ՀՀ կրթության և գիտության նախարարության միջև ստորագրված հուշագիրը, մարզի հանրակրթական դպրոցներում գործել են «Պատանի երկրապահ» ակումբներ: Յուրաքանչյուր դպրոցից 10-14 տարեկան 4 աշակերտների համար կազմակերպվել են սերժանտական դասընթացներ: Դասընթացների մասնակցել են ընդհանուր հաշվով 470 աշակերտներ: Մասնակիցների միջև անցկացվել է ռազմամարզական մրցումներ, հաղթողները պարգևատրվել են ԵԿՄ պատվոգրերով:

Աջակցություն է ցուցաբերվել ՀՀ «Սեյսմիկ պաշտպանության արևմտյան ծառայություն» ՊՈԱԿ կողմից մարզի Արգինա, Շենիկ, Բաղրամյան, Ալաշկերտ, Հայկավան, Արմավիր, Արշալույս, Հայթաղ և Ֆերիկ համայնքների դպրոցներում սեյսմիկ պաշտպանության վարքականոնների վերաբերյալ դասախոսությունների կազմակերպմանը և անցկացմանը:

ՀՀ Արմավիրի մարզպետի 01.02.2018թ. N 14 որոշման համաձայն ստեղծվել է ՀՀ Արմավիրի մարզի 2017-2018 ուսումնական տարվա դպրոցականների առարկայական օլիմպիադաների տարածքային և մարզային փուլերի կազմկոմիտեներ, առարկայական հանձնաժողովներ, ինչպես նաև օլիմպիադաների տարածքային և մարզային փուլերի անցկացման ժամանակացույցերը:

2018թ. փետրվարի 3-18-ը Արմավիրի թիվ 8, Վաղարշապատի թիվ 3 հիմնական և Մյասնիկյանի միջնակարգ դպրոցներում անցկացվել է դպրոցականների 2017-2018 ուսումնական տարվա առարկայական օլիմպիադաների տարածքային փուլը: 16 առարկաներից իրենց գիտելիքները փորձել են 2017թ. դեկտեմբեր ամսին տեղի ունեցած օլիմպիադայի դպրոցական փուլում հաղթող ճանաչված աշակերտները:

ՀՀ կրթության և գիտության նախարարության կողմից սահմանված կարգի համաձայն մաթեմատիկա, ֆիզիկա, քիմիա, կենսաբանություն, ինֆորմատիկա, աստղագիտություն և աշխարհագրություն առարկաների հայտագրումը կատարվել է օնլայն տարբերակով: Նշված 7 առարկաներից դպրոցականների օլիմպիադայի օնլայն տարբերակին Արմավիրի մարզից մասնակցել է 4616 աշակերտ:

Հայոց լեզու, ռուսաց լեզու, օտար լեզուներ, պատմություն, հայ գրականություն, հայոց եկեղեցու պատմություն և ՆՁՊ առարկաներից տարածքային փուլին մասնակցել է 780 աշակերտ:

Տարածքային փուլը հաղթահարած 120 դպրոցի 780 աշակերտ մարզային հանձնաժողովի կողմից հնարավորություն է ստացել մասնակցելու օլիմպիադայի մարզային փուլին:

Մարզային փուլի արդյունքներն ամփոփվել են առարկայական հանձնաժողովների կողմից, որի արդյունքում 92 աշակերտ երաշխավորվել է մասնակցելու դպրոցականների 2018 թվականի առարկայական օլիմպիադայի հանրապետական փուլին:

Համագործակցելով Հայաստանի Շախմատի ակադեմիայի հետ կազմակերպվել է «Շախմատ» առարկան դասավանդող ուսուցիչների 2018թ. վերապատրաստումը: Մարզի բոլոր հանրակրթական դպրոցներն ունեն շախմատի բարեկարգ և կահավորված դասասենյակներ:

Ի կատարումն ՀՀ կրթության և գիտության նախարարի հրամանի մարզպետարանի աջակցությամբ անցկացվել է ՀՀ դպրոցականների 2017-2018 ուստարվա շախմատի օլիմպիադան:

Մարզի դպրոցները ակտիվ մասնակցություն են ցուցաբերել և հաջողությունների հասել «Ռուսական արջուկ, լեզվաբանություն բոլորի համար», «Մեղու», «Կենգուրու» մաթեմատիկական միջազգային մրցույթներում:

Ապահովվել է մարզի հանրակրթական դպրոցների աշակերտների շարժի հաշվառումը, ըստ ՀՀ կրթության և գիտության նախարարի 24.11.2010 N 1640-Ն և 18.08.2011թ. N 861-Ն հրամաններով սահմանված կարգերի:

Արմավիրի մարզում գործում է 64 նախադպրոցական ուսումնական հաստատություն: Գործող նախադպրոցական ուսումնական հաստատությունների շենքային հզորությունը կազմում է 5330 երեխա/տեղ, շահագործվում է նշված հզորության 89%-ը:

Ուսումնադաստիարակչական աշխատանքները կազմակերպվել են 181 խմբով, որտեղ ընդգրկվել է 4975 երեխա: Ընդ որում, 5-6 տարեկանների թիվը 1795 է: Երեխա/դաստիարակ հարաբերակցությունը կազմում է 1/14:

Նախակրթարաններում ստեղծվել են անհրաժեշտ պայմաններ երեխաներին դպրոցին նախապատրաստելու համար: Կատարված աշխատանքների մասին տեղեկատվություն է ներկայացվել ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն:

Ապահովվել է ՀՀ Արմավիրի մարզի հանրակրթական դպրոցների 2015-2016 ուստարվա վարձույթով տրվող դասագրքերի վարձավճարների մուծումների վերաբերյալ տեղեկատվություն ամփոփի կազմումը, որը ներկայացվել է ԴՇՀ: Կազմվել է 2015-2016 ուստարում դպրոցների կողմից աշակերտներին բաշխված դասագրքերի հաշվետվությունների ամփոփը: Վերահսկվել է դպրոցների կողմից ներդրումային գումարների փոխանցման գործընթացը:

Կազմակերպվել են հանրակրթական դպրոցների խորհրդակցություններ:

5.2. Մշակույթ, սպորտ և երիտասարդության հարցեր

Մշակույթ. 2018 թվականին ևս մարզպետարանի գործունեությունը կնպատակաուղղվի մարզում պետական մշակութային քաղաքականության իրականացմանը, մարզի մշակութային դերի բարձրացմանը, մշակութային ու հոգևոր ժառանգության պահպանմանը, ազգային արժեքների ու ավանդույթների վերականգմանն ու տարածմանը, պետական, ազգային ու այլ տոների, զանգվածային միջոցառումների կազմակերպմանը, թանգարանների, գրադարանների, մշակութային այլ օջախների նպատակային գործունեության ապահովմանը, կադրային քաղաքականության և մշակութային կրթության զարգացմանն ու առաջընթացին, հայ ընտանիքի բարոյական նորմերի պահպանմանը, մատաղ սերնդի հայեցի դաստիարակությանը, երիտասարդության շրջանում տարվող աշխատանքների աջակցմանն ու ակտիվացմանը:

2018թ. մարզում նախատեսվում է իրականացնել 2 խոշոր՝ Հայաստանի Հանրապետության և մայիսյան հերոսամարտերի 100-ամյակին և ՀՀ անկախության օրվան նվիրված միջոցառումներ, որոնց համար 2018թ. պետական բյուջեով ՀՀ Արմավիրի մարզպետարանին հատկացվել է շուրջ 2.4մլն դրամ, ինչպես նաև կկազմակերպվեն այլ միջոցառումներ, հորեյլաններ, տարելիցներ, փառատոններ, ցուցահանդեսներ, տոնախմբություններ, գիտաժողովներ, համերգային և թատերական ծրագրեր:

2018թ. ՀՀ մշակույթի նախարարության կողմից մարզում կիրականացվեն մի շարք մշակութային ծրագրեր, մասնավորապես՝

- 1) «Երաժշտական ու արվեստի դպրոցներում ազգային, լարային, փողային նվագարարների գծով ուսուցում» ծրագրի իրականացում,
- 2) «Թանգարանային գիշեր» ակցիայի շրջանակներում թանգարանների անվճար այցելություն բոլոր այցելուների համար «Թանգարանային գիշեր» ակցիա,
- 3) «Մշակութային կանգառ» ծրագրի շրջանակում թատերահամերգային ծրագրերի, ցուցահանդեսների, կինոցուցադրությունների կազմակերպում (ներդրումային ծրագիր 100000 ԱՄՆ դոլար),
- 4) «Զվարթնոց» պատմամշակութային արգելոց-թանգարանի ենթակառուցվածքների արդիականացման ծրագիր,
- 5) «Գեղարվեստական կրթության միջազգային շաբաթ» ծրագրի իրականացում,
- 6) «Ռուլան» մանկապատանեկան ֆիլմերի միջազգային փառատոնի շրջանակում ֆիլմերի ցուցադրություններ,
- 7) «Երաժշտական և արվեստի դպրոցների համար երաժշտական գործիքների ձեռքբերում,
- 8) «Ուսումնամեթոդական և գործնական օգնություն» ծրագրի իրականացում երաժշտական և արվեստի դպրոցների մանկավարժների համար,
- 9) «Ազգային մշակույթի պահպանումը, տարածումը, զարգացումն ու հանրահռչակումը Հայաստանի Հանրապետության մարզերում» ծրագրի իրականացում՝ Հացիկ համայնքում:

2018թ. պետական բյուջեով հատկացվել է 59.7 մլն դրամ Շենիկ համայնքի և Բամբակաշատ համայնքի մշակույթի տների վերանորոգման, 44.3 մլն դրամը՝ երաժշտական և արվեստի դպրոցներում ազգային, փողային և լարային նվագարանների գծով ուսուցման և 44.3 մլն դրամ՝ «Արմավիրի մարզային գրադարան» ՊՈԱԿ-ին սուբսիդիայի տրամադրման նպատակով:

2018թ. նախատեսվում է համայնքային բյուջեի միջոցներով իրականացնել մշակութային ծրագրեր՝ 50.0մլն դրամ արժողությամբ:

2018թ. մշակույթի ոլորտի բյուջեն կազմում է շուրջ 134.7 մլն.դրամ, **հաշվեքու ժամանակահատվածում կատարողականը կազմում է 7.7 մլն դրամ:**

ՀՀ Արմավիրի մարզում առկա է.

- 85 մշակույթի տուն,
- 76 գրադարաններ, որոնցից 1-ը ՀՀ մշակույթի նախարարության ենթակայությամբ, 3-ը քաղաքային, 72-ը՝ գյուղական: Գրադարանային ֆոնդը կազմում է 1163000 կտոր գիրք:
- 8 թանգարան,
- Մարզի 15 համայնքներում գործում է 20 երաժշտական, արվեստի և գեղարվեստի դպրոց,
- 1 արվեստի քոլեջ,
- Մարզի թվով 15 երաժշտական և արվեստի դպրոցների ազգային, լարային և փողային նվագարանների բաժիններում սովորող 163 աշակերտների ուսման վարձավճարի փոխհատուցման համար նախատեսված գումարը 2018թ. համար կազմել է 38039,8 հազ. դրամ:

• ՀՀ պետական սեփականություն համարվող և օտարման ոչ ենթակա պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների Արմավիրի մարզի պետական ցուցակը ներառում է 416 հուշարձան՝ որոնք տեղաբաշխված են մարզի 58 համայնքներում, և որոնց պահպանության և օգտագործման ուղղությամբ կատարվել են ՀՀ օրենսդրությամբ մարզպետարանին վերապահված լիազորություններն ու գործառնությունները:

• Արմավիրի մարզում մշակույթի և սպորտի բազավառններում պետական և մարզային միջոցառումների ծրագրերի շրջանակներում, ինչպես նաև տարբեր մշակութային, կրթական, մարզական և ՀԿ-ների, հիմնադրամների հետ համագործակցությամբ կազմակերպվել են բազմաթիվ

միջոցառումներ, փառատոներ, ցուցահանդեսներ, մրցույթներ, մրցաշարեր, առաջնություններ՝ նվիրված պետական, ազգային և այլ տոներին, ազգային ավանդական ծեսերին ու ավանդույթներին, նշանավոր մարդկանց, իրադարձությունների հոբելյաններին ու տարելիցներին, անցկացվել են հանդիպումներ նշանավոր մարդկանց հետ, ցերեկույթներ, գրքի շնորհանդեսներ, քննարկումներ, կինոդիտումներ, պոեզիայի ժամեր, տիկնիկային ներկայացումներ, տարբեր թեմաների և գիտության տարբեր բնագավառներին նվիրված զրույցներ: Այդ թվում՝

- Հունվարի 27-ին մարզկենտրոնում կազմակերպվեց Հայոց բանակի օրվան և «Ս. Սարգիս» ավանդական տոնին նվիրված տոնակատարություն, որի ընթացքում ՀՀ Արմավիրի մարզպետի կողմից պարգևատրվեցին Հայոց բանակում ծառայություն անցած և զորացրված ժամկետային զինծառայողներ, Արցախյան ազատամարտի մասնակիցներ: Տոնին նվիրված միջոցառումներ կազմակերպվեցին մարզի քաղաքային և գյուղական համայնքներում, ծաղիկներ խոնարհվեցին զոհված զինծառայողների հիշատակին: Միջոցառումները կազմակերպվեցին մարզի երիտասարդական կազմակերպությունների, միությունների և ուսումնական հաստատությունների ուսանողների մասնակցությամբ

- Մարզում փետրվարի 19-ին նշվեց «Մայրենի լեզվի օրը», դպրոցներում կազմակերպվել են միջոցառումներ, մայրենիին նվիրված բաց դասեր, շարադրությունների մրցույթներ:

- Արմավիրի մարզային գրադարանում և մարզի համայնքային գրադարաններում և ուսումնական հաստատություններում կազմակերպվեց «Գիրք նվիրելու օր»: Հայաստանի գրողների կողմից մարզին հատկացված, ինչպես նաև առանձին բանաստեղծներ իրենց գրքերի օրինակներից նվիրեցին մարզի գրադարաններին:

- ՀՀ կառավարության 2008թ. հուլիսի 3-ի N 701-Ն որոշմանը համապատասխան հանրապետության երաժշտական, արվեստի, գեղարվեստի դպրոցների մեթոդական աշխատանքների իրականացման նպատակով ՀՀ մշակույթի նախարարության ծրագրով փետրվար ամսից սկսվել է մարզում վարպետության դասերի կազմակերպումը նշված դպրոցների սաների հետ, այդ թվում՝ ուսումնա-մեթոդական և գործնական օգնություն, վերապատրաստման դասընթացներ՝ դասավանդող ուսուցիչների համար, որոնք վարում են Երևանի Կոմիտասի անվան պետական կոնսերվատորիայի, գեղարվեստի և պարարվեստի քոլեջների լավագույն դասախոսներ:

- Նշված ծրագրով անցկացվում են նաև երաժշտատեսական առարկաների «Սոլֆեջո» առարկայի թելադրություն, «Երաժշտական գրականություն» առարկայի վիկտորինա, ստեղծագործական բաժինների սաների լսումներ, համատեղ համերգներ, ինչպես նաև կիրառական բաժինների սաների մասնակցությամբ թեմատիկ ցուցահանդես-ակցիա:

- Մարտ ամսվա ընթացքում մարզային գրադարանում կազմակերպվեցին Հ.Թումանյանի ծննդյան օրվան նվիրված միջոցառումներ, այդ թվում՝ գրքերի նվիրատվություն, դասախոսություններ, հեքիաթների բեմադրություններ: «Թումանյանական շաբաթ» կազմակերպվեց մարզի գրադարաններում, մշակույթի տներում և հանրակրթական դպրոցներում:

- Մարտի 8-ին մարզկենտրոնում մեծ շուքով նշվեց կանանց միջազգային օրը: Միջոցառումն ընդգրկում էր համերգային ծրագիր և մեծարման արարողություն: Միջոցառումներ կազմակերպվեցին նաև մարզի մի շարք քաղաքային և գյուղական համայնքներում:

- Մարտի 13-ին մարզի գրադարաններում, հանրակրթական դպրոցներում կազմակերպվեցին միջոցառումներ՝ նվիրված Եղիշե Չարենցի ծննդյան օրվան:

- Մարտի 21-ին մարզի գրադարաններում, հանրակրթական դպրոցներում կազմակերպվեցին պոեզիայի միջազգային օրվան նվիրված միջոցառումներ:

- Մարտի 25-ին Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի Քրիստոնեական դաստիարակության կենտրոնի հետ համագործակցությամբ կազմակերպվեցին «Ծաղկազարդ» տոնին նվիրված միջոցառումներ՝

Արմավիր, Էջմիածին և Մեծամոր քաղաքների նախադպրոցական ուսումնական հաստատությունների սաների մասնակցությամբ:

- Մարտի 29-ին ասմունքի հանրապետական մանկապատանեկան փառատոնի Արմավիրի մարզային փուլի հաղթողները մասնակցեցին Երևան քաղաքում կայացած հանրապետական եզրափակիչ փուլին և գալա համերգին:

- Մարզպետարանի կողմից նախապատրաստական աշխատաքներ են տարվել Հայաստանի առաջին հանրապետության և մայիսյան հերոսամարտերի 100-այմակին նվիրված տոնական միջոցառումների կազմակերպման ուղղությամբ: Մարզի համայնքները և ուսումնական, գեղարվեստական կրթություն իրականացնող և մշակութային հաստատությունները կազմել են նշված տոներին նվիրված՝ իրենց միջոցառումների ծրագիրը, որի կատարման վերաբերյալ մարզպետարան են ներկայացնում եռամսյակային հաշվետվություններ:

- ՀՀ սփյուռքի նախարարության նախաձեռնությամբ կազմակերպվող՝ Սփյուռքի երիտասարդների՝ «Արի տուն» հայրենաճանաչության ծրագրի իրականացման նպատակով 2018թ. մարզպետի շրջաբերական գրությամբ ծրագրի վերաբերյալ տեղեկատվություն է ուղարկվել մարզի քաղաքային և Երևան քաղաքին մոտ գտնվող գյուղական համայնքներին և ուսումնական հաստատություններին՝ հյուրընկալող ընտանիքներ հավաքագրելու առաջարկով: Ներկայումս ընտանիքներից ընդունվում են հայտադիմումները, որոնք կամփոփվեն և կտրամադրվեն ՀՀ սփյուռքի նախարարությանը:

- 2018թ. ընթացքում մարզի հանրակրթական դպրոցներում կազմակերպվել են և նախապատրաստվում են անցկացվել ՀՀ սփյուռքի նախարարության կողմից Հայաստան-Սփյուռք գործակցության պետական քաղաքականության շրջանակներում իրականացվող «Մեր մեծերը» ծրագրի շրջանակներում նախատեսված միջոցառումները՝ նվիրված Միքայել Արամյանցը, Վահրամ Փափազյանը, Հակոբ Պարոնյանը, Զաբել Եսայանը, Հայաստանի Առաջին Հանրապետության հիմնադիրներն ու հերոսները:

- Կազմակերպվել են բաց դասեր, ցերեկույթներ, գրական երաժշտական միջոցառումներ, թեմատիկ քննարկումներ, գիտաժողովներ, բեմադրություններ, ասմունքի մրցույթ, ֆիլմի դիտում, ցուցահանդես, ձևավորվել են պատի թերթեր:

- Մարզի մշակույթի բնագավառների ներկայացուցիչները մասնակցել են հանրապետական և միջազգային մրցույթների ու առաջնությունների՝ արժանանալով մրցանակների ու խրախուսանքի:

- Աջակցություն է ցուցաբերվել մարզի տարածքում ավանդական տոների, ծեսերի, ուխտագնացությունների, զանգվածային միջոցառումների կազմակերպմանը:

Սպորտ և երիտասարդության հարցեր. ՀՀ Արմավիրի մարզը հանրապետության մարզական նվաճումներով աչքի ընկնող տարածաշրջաններից է: Մարզի մարզիկները պարբերաբար մասնակցում են տարբեր մարզաձևերից մեծահասակների, երիտասարդների և պատանիների աշխարհի, Եվրոպայի և միջազգային այլ առաջնություններին՝ մարզում հենակետային համարվող չորս մարզաձևերից՝ ըմբշամարտ, ծանրամարտ, բռնցքամարտ, շախմատ, և ունեն նշանակալի հաջողություններ ու ձեռքբերումներ՝ մեդալներ օլիմպիական խաղերում, աշխարհի, Եվրոպայի և միջազգային առաջնություններում:

Մարզում պետական երիտասարդական քաղաքականությունն իրականացվում է պետական կառավարման մարմինների, ՏԻՄ-երի, բարձրագույն և միջին մասնագիտական կրթական հաստատությունների, երիտասարդության հարցերով զբաղվող ՀԿ-ների և այլ մարմինների կողմից:

Ոլորտի թույլ կողմերից է Արմավիր և Մեծամոր քաղաքներում, ինչպես նաև գյուղական բնակավայրերում մարզամշակութային և ժամանցի վայրերի բացակայությունը:

2018թ. ՀՀ սպորտի և երիտասարդության հարցերի նախարարության կողմից մասսայական սպորտի ոլորտում մարզում կիրականացվեն մի շարք ծրագրեր, մասնավորապես՝

- 1) Պետական մարմինների աշխատակիցների միջև հրաձգության հանրապետական մրցույթին մասնակցություն,
- 2) Հանրակրթական դպրոցների 1-ից 3-րդ դասարանների միջև «Սպորտլանդիա» մարզական միջոցառման անցկացում,
- 3) Հանրակրթական դպրոցների 4-7-րդ դասարանների միջև «Սպորտլանդիա» մարզական միջոցառման անցկացում,
- 4) ՀՀ Նախագահի մրցանակի համար «Երեխաների խնամքի և պաշտպանության լավագույն մարզական հաստատություն» մրցույթի անցկացում,
- 5) ՀՀ Նախագահի մրցանակի համար «Լավագույն մարզական նախադպրոցական հաստատություն» մրցույթի անցկացում,
- 6) ՀՀ Նախագահի մրցանակի համար «Լավագույն մարզական ընտանիք» մրցույթի անցկացում,
- 7) ՀՀ Նախագահի մրցանակի համար «Հաշմանդամություն ունեցող լավագույն մարզիկ» մրցույթի անցկացում,
- 8) Նախագորակոչային և զորակոչային տարիքի երիտասարդության հանրապետական ռազմամարզական խաղերի անցկացում,
- 9) Հանրապետական մարզական փառատոնի անցկացում,
- 10) Հանրապետական ուսանողական խաղերին մասնակցություն,
- 11) Հանրակրթական դպրոցների 8-12-րդ դասարանների սպարտակիադայի անցկացում,
- 12) ՀՀ գյուղական մարզական խաղերի անցկացում,
- 13) Տարեցների հանրապետական խաղերի անցկացում,
- 14) ՀՀ Նախագահի մրցանակի համար «Լավագույն մարզական բակ», «Լավագույն մարզական քաղաք», «Լավագույն մարզական գյուղ» հանրապետական ստուգատեսներ:

2018թ. պետական բյուջեով հատկացվել է 134.8մլն դրամ էջմիածին քաղաքի նոր մարզադպրոցի կառուցման նպատակով:

2018թ. կշարունակվեն Հայաստանի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի կողմից իրականացվող էջմիածնում ֆուտբոլի մանկապատանեկան մարզադպրոցի կառուցման և կահավորման, ինչպես նաև Արմավիր քաղաքի «Հոբելյանական» մարզադաշտի վերակառուցման աշխատանքները:

2018թ. մշակույթի, սպորտի և երիտասարդության հարցերի ոլորտների բյուջեն կազմում է 134.7մլն.դրամ, աշխատանքներն ընթացքի մեջ են, ծրագրերի կատարողականները կամփոփվեն երկրորդ եռամսյակում:

2018թ. հաշվետու ժամանակահատվածում մարզպետարանի կողմից անցկացվել են պետական ծրագրերով, ինչպես նաև մարզպետարանի աշխատանքային ծրագրով նախատեսված և այլ միջոցառումներ, առաջնություններ, մրցաշարեր, այդ թվում՝

- Հունվարի 9-17-ը մարզի 30 շախմատիստներ Երևանում մասնակցեցին Անդրանիկ Մարգարյանի հուշամրցաշարին:

- Փետրվարի 15-23-ը մարզում կազմակերպվել է շախմատի պատանիների և աղջիկների առաջնության մարզային փուլը՝ 5 տարիքային խմբերում: Մարզային փուլի հաղթողները Երևանում մասնակցեցին հանրապետական եզրափակիչ փուլին:

- Փետրվար-մարտ ամիսների ընթացքում մարզում կազմակերպվեց ՀՀ Անկախության 26-րդ տարեդարձին նվիրված՝ դպրոցականների հանրապետական 26-րդ մարզական խաղերի դպրոցական, համայնքային և տարածաշրջանային փուլերը՝ 6 մարզածներից, որոնց հաղթողները կմասնակցեն Արմավիր, Արթիկ և Գյումրի քաղաքներում անցկացվող փնջային մրցումներին:

- Հունվար-մարտ ամիսների ընթացքում կազմակերպվեցին և անցկացվեցին «ՀՀ Ազգային ժողովի գավաթի» խաղարկության դպրոցական, տարածքային փուլերը: Մարտի 16-ին կայացած

մարզային փուլում հաղթող ճանաչված՝ Հայթադի միջնակարգ դպրոցի թիմը կմասնակցի հանրապետական եզրափակիչ փուլին:

- Մարտ ամսին անցկացվեց Դպրոցականների շախմատի հանրապետական օլիմպիադայի տարածքային փուլը, որի հաղթողները ապրիլ ամսին կմասնակցեն մարզային փուլին:

- Փետրվար-մարտ ամիսներին ՀՀ սպորտի և երիտասարդության հարցերի նախարարության հետ համատեղ մարզում անցկացվեցին ՀՀ մարզերի, Երևան քաղաքի և Արցախի հանրակրթական դպրոցների 1-3-րդ, 4-7-րդ դասարանների միջև «Սպորտլանդիա» մարզական միջոցառման դպրոցական և տարածաշրջանային փուլերը: Մարզային փուլը տեղի կունենա ապրիլի 18-21-ը:

- Մարտ ամսին մարզի նախադպրոցական հաստատություններում ՀՀ սպորտի և երիտասարդության հարցերի նախարարության հետ համատեղ կազմակերպվեց «Սպորտլանդիա-2018» մարզական միջոցառումը, որին մասնակցեցին մարզի 28 նախադպրոցական հաստատությունների թիմեր: Տարածաշրջանային փուլի հաղթող թիմերը կմասնակցեն մարզային փուլին:

5.3. Առողջապահություն

Բուժօժանայությունների որակի և մատչելիության բարձրացումը մարզում սահմանվել է որպես ոլորտային գերակա նպատակ: Այս նպատակին է միտված առողջության առաջնային օղակի պահպանման և շտապ բուժօգնության հաստատությունների նյութատեխնիկական բազայի բարելավման, կադրերի վերապատրաստման, տուբերկուլյոզի, մալարիայի, ՄԻԱՎ/ՁԻԱՀ-ի և վարակիչ այլ հիվանդությունների կանխարգելման ուղղությունները: Առողջապահության համակարգի զարգացման միջոցառումները մշակելիս անհրաժեշտ է ուշադրություն դարձնել մարզային յուրահատկություններին:

Ոլորտի թույլ կողմերից է որոշ գյուղական ամբուլատորիաների ոչ բավարար պայմանները:

2018թ. համար պլանավորվել է առողջապահական կազմակերպությունների տարեկան բյուջեում վճարովի ծառայությունների տեսակարար կշռի 20%-ով աճ՝ 2017 թվականի համեմատ:

2018թ. վճարովի ծառայությունների աճ ապահովելու համար անհրաժեշտ է իրականացնել հետևյալ գործառնությունները.

- 1) Ստվերային շրջանառության բացառում
- 2) Բուժման բավարար պայմանների ապահովման նպատակով կենտրոնի ստացիոնար բաժանմունքների ընթացիկ և կոսմետիկ վերանորոգում
- 3) Բարոյապես մաշված բժշկական սարքավորումների և կահույքի փոխարինում նորով
- 4) Նոր տեխնոլոգիաների և սարքավորումների ներդրում (հատկապես ռենտգեն սարքավորում)
- 5) Կադրային համալրում՝ վիրաբույժ, մանկաբույժ, անեսթեզյոլոգ
- 6) Մատուցվող ծառայությունների գների վերանայում
- 7) Պետական պատվերի ձևավորման եղանակի վերանայում՝ այն համապատասխան գործակցով կապելով վճարովի ծառայությունների հետ:

2018թ. ՀՀ պետական բյուջեի միջոցներով նախատեսվում է հիմնանորոգել Արմավիրի բժշկական կենտրոնի ինֆեկցիոն բաժանմունքը՝ 50 մլն դրամ արժեքով:

2018թ. Հայաստանի մանուկներ հիմնադրամի (COAF) կողմից մարզի 13 շահառու համայնքներում կիրականացվեն առողջապահական ծրագրեր՝ 20 մլն դրամ արժեքով:

Պետական առողջապահական ծրագրերի իրականացման նպատակով 2018թ. տարեկան գլոբալ բյուջեով մարզի առողջապահական հաստատություններին հատկացվել է՝ 2.822.622.7 հազ. ՀՀ դրամ:

2018թ. առողջապահության ոլորտի բյուջեն կազմում է 2,842.6 մլն դրամ: Հաշվետու ժամանակահատվածում կատարողականը կազմում է 811.3 մլն դրամ:

ՀՀ Արմավիրի մարզի առողջապահական համակարգում գործում է 58 բուժհաստատություն՝ 52-ը՝ համայնքային և 6-ը՝ մարզպետարանի ենթակայության: Առողջապահության համակարգում աշխատում է 397 բժիշկ, միջին բուժանձնակազմի թիվը 881 է: Մեկ բժիշկը սպասարկում է 671 բնակչի (տարվա ընթացքում հիվանդ բժիշկ տարեկան 10000 բնակչի հաշվով կազմում է՝ 14,9 բժիշկ): Մեկ բնակչին պետության կողմից բուժսպասարկման համար 2018թ. նախատեսվել է 10619 դրամ:

Մարզի բուժհաստատությունների մահճակալների թիվը 389-ն է: Մահճակալների ծանրաբեռնվածությունը 2018թ. առաջին եռամսյակի ընթացքում եղել է 56.4 %:

Մարզպետարանի ենթակայության 5 բժշկական հաստատությունների գլոբալ բյուջեն կազմում է՝ 1.938.316.3 հազ. ՀՀ դրամ: 2018թ. առաջին եռամսյակում մարզի բուժհաստատությունների վճարովի ծառայությունները կազմել են 105.647.6 հազ. ՀՀ դրամ, 2017թ. նույն ժամանակահատվածում վճարովի ծառայությունները կազմել են՝ 84749.3 հազ. ՀՀ դրամ կամ ավելացել է 20.898.3 հազ. ՀՀ դրամով, որն էլ կազմել է 12.5% աճ:

Արմավիրի և Վաղարշապատի պոլիկլինիկաների կողմից 2018թ. առաջին եռամսյակի ընթացքում հետազոտության նպատակով Երևան են ուղարկվել 392 զորակոչիկներ, վճարվել է 270.100 ՀՀ դրամ ճանապարհաճախ:

Մարզում շտապ օգնության կանչերն իրականացվում են 14 շտապ օգնության մեքենաների միջոցով: Մարզպետարանի ենթակայությամբ գործող բուժհաստատություններում 2018թ. առաջին եռամսյակի ընթացքում իրականացվել է 8122 կանչ:

2018թ. առաջին եռամսյակի ընթացքում մարզում ծնվել են՝ 475 երեխաներ, որից 289-ը մարզի ծննդատներում: Նույն ժամանակահատվածում մարզում գրանցվել է 0-18 տարեկան երեխաների մահվան 6 դեպք, որից 0-1 տարեկան՝ 4 դեպք: Ընդհանուր մահացությունը 317, որից՝ 55-ը մարզի հիվանդանոցներում: Բնական աճը կազմում է՝ 158: Մայրական մահացության դեպք չի գրանցվել 2018թ. մարտի 21-ին ՀՀ Արմավիրի մարզպետի N 16 կարգադրությամբ ստեղծվել է մարզպետարանում գործող՝ բնակչության սոցիալապես անապահով և առանձին (հատուկ) խմբերի ցանկում չընդգրկված անձանց պետության կողմից երաշխավորված անվճար կամ արտոնյալ պայմաններով բժշկական օգնություն և սպասարկում ստանալու նպատակով բժշկական կազմակերպություններ ուղեգրող հանձնաժողով, որի կազմի մեջ են մտնում մարզի բոլոր բուժհաստատություններից մեկական մասնագետ, և 2018թ. ապրիլի 1-ից ըստ 2018թ. փետրվարի 23-ի N 486-Ա հրամանով հաստատված մարզին հատկացված 2018թ. քվոտաների քանակի անվճար ուղեգրեր են տրամադրում մարզի համապատասխան կարգավիճակ ունեցող ազգաբնակչությանը:

Հաշմանդամներին, զոհված ազատամարտիկների ընտանիքների անդամներին հաշվետու ժամանակահատվածում առողջարանային վերականգնողական բուժման համար տրամադրվել է 17 ուղեգիր, որից Գանձաղբյուր-5, Արարատ մանկական առողջարան՝ 12: Դիլիջանի մանկական հակատուբերկուլոզային առողջարանի ուղեգրեր են հատկացվել մարզի տուբերկուլոզով հիվանդ ունեցող ընտանիքների կոնտակտավոր մինչև 18 տարեկան թվով 32 երեխաների:

2018թ. առաջին եռամսյակի ընթացքում կենտրոնական գնմամբ և մարդասիրական ճանապարհով տարբեր հիվանդությունների բուժման նպատակով ստացվել և մարզի բուժհաստատություններին է բաշխվել 57.710.773 հազ. ՀՀ դրամ արժողությամբ տարբեր դեղամիջոցներ, որից 22,934,755 հազ. ՀՀ դրամ արժողությամբ հակադիաբետիկ դեղամիջոցներ:

Մարզում առաջին եռամսյակի վերջում հաշվառված է եղել 7307 դիաբետով հիվանդ, այդ թվում՝ միայն ինսուլին ստացող՝ 813, ինսուլին և հաբ՝ 476, միայն հաբ՝ 6018:

Այս պահի դրությամբ մարզպետարանի ենթակայության առողջապահական հիմնարկներից ոչ մեկն աշխատավարձի պարտքի չունի:

5.4. Սոցիալական պաշտպանություն

Սոցիալական պաշտպանության ոլորտում սոցիալական ծառայությունների մատչելիության և որակի բարձրացումը համարվում է զարգացման հիմնական նպատակ:

2018թ. նախատեսվում է էջմիածնում սկսել և ավարտել ինտեգրված սոցիալական աշխատանքի կազմակերպման գործընթացը, Բաղրամյանում և Արմավիրում շարունակել ինտեգրված սոցիալական ծառայությունների մատուցումը մեկ պատուհան սկզբունքով:

2018թ. ևս կշարունակվի զոհված, մահացած զինծառայողների ընտանիքի անդամների և զինծառայության հետ կապված հաշմանդամություն ունեցող անձանց բնակարանային ապահովության հիմնահարցերի լուծման ՀՀ կառավարության ծրագիրը:

2018թ. նախատեսվում է շարունակել խոցելի սոցիալական խմբերի հետ տարվող աշխատանքը:

2018թ. մարզում իրականացվող զարգացման ծրագրերում և ՓՄՁ-ի հետ կազմակերպվող ծրագրերում հնարավորինս շատ ներառել մարզի զբաղվածության տարածքային գործակալություններում հաշվառված և աշխատանք փնտրող անձանց:

2018թ. մարզում զբաղվածության կարգավորման ոլորտում նախատեսվում է իրականացնել 107.6 մլն. դրամ ընդհանուր արժողությամբ ծրագրեր:

2018թ. մարզում կենսամակարդակի բարձրացմանն ուղղված նպաստների ծրագրով նախատեսվում է իրականացնել 2,339.2 մլն. դրամ ընդհանուր արժողությամբ:

2018թ. Հայաստանի մանուկներ հիմնադրամի (COAF) կողմից մարզի 6 շահառու համայնքներում կիրականացվեն երեխայի և ընտանիքի աջակցության ծրագրեր՝ 30 մլն դրամ արժեքով:

2018թ. սոցիալական պաշտպանության ոլորտի բյուջեն կազմում է 2,476.8 մլն դրամ, աշխատանքներն ընթացքի մեջ են, հաշվետու ժամանակահատվածում կատարողականը կազմում է 554.1մլն դրամ:

Մարզում բնակվում են 38,989 կենսաթոշակառուներ, 12596-ը՝ հաշմանդամներ, 405-ը՝ զոհված ազատամարտիկների և 41 անհայտ կորած անձանց ընտանիքներ, 1062-ը՝ փախստական ընտանիքներ, որոնց հիմնական մասը ստացել է ՀՀ քաղաքացիություն:

2018թ. 1-ին եռամսյակի ընթացքում կազմակերպվել և իրականացվել են մարզի երեք ՄԾՏԳ-ներում ընտանիքների անապահովության գնահատման համակարգով հաշվառված ընտանիքների փաստագրման աշխատանքները: 2018թ. ապրիլի 1-ի դրությամբ փաստագրված ընտանիքների թիվը 6632 է, որոնցից նպաստառու են 4524 -ը:

Հ/Հ	Բովանդակություն	Ընտանիքների թիվը ըստ ՄԾՏԳ-ների			Ընդամենը	Գումարը /հազ.դրամ/
		Արմավիր	Վաղարշապատ	Բաղրամյան		
1	ընդամենը փաստագրված	2500	3340	792	6632	
2	ընտանեկան նպաստ ստացող	1695	2260	569	4524	458741.5
3	սոցիալական նպաստ ստացող	435	565	97	1097	60714.0

4	հրադապ դրամական օգնություն ստացող	116	148	33	297	16776.0
6	ավանդի փոխհատուցման գումար ստացած	26	23	2	51	10976.3

ՀՀ Արմավիրի «Մարզպետարանի կողմից իրականացվող ծրագրերի այլ նպաստներ բյուջեից» հոդվածով 2018թ. առաջին եռամսյակի ընթացքում դրամական օգնություն է հատկացվել սոցիալապես անապահով 178 ընտանիքների՝ 6870.0 հազ. դրամ գումարի չափով: 2018թ. ապրիլի 1-ի դրությամբ մարզի զբաղվածության տարածքային գործակալություններում հաշվառված են աշխատանք փնտրող 7294 մարդ, որոնցից գործազուրկի կարգավիճակ են ստացել 5856-ը: Գործակալություններում հաշվառված աշխատանք փնտրող անձանցից աշխատանքի են տեղավորվել 29 մարդ:

Արմավիրի մարզային սոցիալական ապահովագրության տարածքային կենտրոններում հաշվառված են 38974 կենսաթոշակառուներ, այդ թվում՝ ըստ տարածքների՝

Արմավիրի ՏԿ - 17013 մարդ
Վաղարշապատի ՏԿ - 19586 մարդ
Բաղրամյանի ՏԿ - 2375 մարդ:

ՀՀ կառավարության 09.06.2005թ. N 947-Ն որոշմամբ հաստատված «Ձուկված /մահացած/ կամ հաշմանդամ դարձած զինծառայողների /ազատամարտիկների կարիքավոր ընտանիքներին բնակարանային հաշվառման վերցնելու և բնակարանային պայմանները բարելավելու նպատակով անհատույց պետական ֆինանսական աջակցություն տրամադրելու» կարգի համաձայն՝ Արմավիրի մարզպետարանում հաշվառված է բնակարանային պայմանների բարելավման կարիք ունեցող Արցախյան պատերազմում զոհված՝ 30 և հաշմանդամ դարձած՝ 103 զինծառայողների (ազատամարտիկների) ընտանիք:

ՀՀ կառավարության 10.08.2017թ. «ՀՀ պաշտպանության նախարարության համակարգի՝ հաշմանդամության զինվորական կենսաթոշակի իրավունք ունեցող նախկին զինծառայողների և զոհված (մահացած) զինծառայողների ընտանիքների բնակարանային ապահովության կարգը հաստատելու և հաշվառման վերցնելու և ՀՀ կառավարության 09.06.2005թ. N 947-Ն որոշման մեջ լրացում կատարելու մասին» N 1016-Ն որոշման համաձայն՝ մարտ ամսին 2-րդ կարգի անօթևան 19 հաշմանդամների բնակարանային գործ ներկայացվել է ՀՀ պաշտպանության նախարարություն՝ քննարկման:

Ընտանիքի, կանանց և երեխաների իրավունքների պաշտպանության բնագավառ. 2018թ. առաջին եռամսյակում վկայագրվել է 8 երեխայի կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիքը, որոնք ընդգրկվել են իրենց կարիքներին համապատասխան կրթական ծրագրերում, 10 անչափահասներ դուրս են եկել հաշվառումից, 5 անչափահասների նկատմամբ նշանակվել են հասարակական դաստիարակներ:

Հանրապետության տարածքում բնակվող ՀՀ 7 քաղաքացիներ վերցվել են հաշվառման որպես որդեգրել ցանկացող անձինք և 1 երեխա վերցվել է հաշվառման որպես որդեգրման ենթակա երեխա, որոնցից 1 ընտանիք որդեգրել են իրենց ընտրած երեխային: Խնամատար ընտանիքում տեղավորված 2 երեխաների ընտանիքների նկատմամբ իրականացվել են մշտադիտարկում և նրանց հետ կնքված պայմանագրերը երկարացվել են: Մանկատուն են տեղավորվել թվով 1 երեխա, ընտանիք են վերադարձվել թվով 2 երեխա:

«Դիակոնիա» Բ/Հ-ի աջակցությամբ սոցիալապես անապահով 200 ընտանիքներ ստացել է սննդային փաթեթներ:

VI. ԵՆԹԱԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔՆԵՐ

6.1. Տրանսպորտ և ճանապարհաշինություն

Արմավիրի մարզը տարածքի հաշվով ամենախիտ ճանապարհային ցանց ունեցող մարզն է, որի ճանապարհային խտության բարձր աստիճանը կապված է միջպետական և տեղական ճանապարհների բարձր խտությամբ:

ՀՀ Արմավիրի մարզն ունի զարգացած տրանսպորտային ցանց, մարզի բնակչության 99%-ը ապահովված է մշտական երթուղային տրանսպորտային կապով: Արմավիրի մարզի հիմնական երթուղիները Բաղրամյանը, Արմավիրը և Վաղարշապատը միմյանց և Երևանին կապող երթուղիներն են: Մարզի համայնքներից մարզկենտրոն և տարածքային կենտրոններ գործում են 11 ավտոբուսային երթուղիներ և 11 միկրոավտոբուսային երթուղիներ: Մարզի համայնքներից դեպի մայրաքաղաք գործում է 4 ավտոբուսային և 10 միկրոավտոբուսային, իսկ դեպի այլ մարզեր՝ 3 ավտոբուսային և 4 միկրոավտոբուսային միջմարզային կանոնավոր երթուղիներ:

Բեռնաուղևորափոխադրումները մարզում հիմնականում իրականացվում են ավտոմոբիլային տրանսպորտով:

Ոլորտի թույլ կողմերն են՝ տրանսպորտային միջոցների մաշվածությունը, ճանապարհային ենթակառուցվածքների մաշվածության բարձր աստիճանը, հատուկ կարիքներով և սահմանափակ ֆիզիկական հնարավորություններով մարդկանց համար նախատեսված ծառայությունների բացակայությունը:

2018թ. ՀՀ պետական բյուջեով հատկացվել է 54.6 մլն դրամ մարզային նշանակության ավտոճանապարհների ծմեռային պահպանման, ընթացիկ պահպանման և շահագործման համար, հաշվետու ժամանակահատվածում իրականացվել են 3.5 մլն դրամի աշխատանքներ:

2018թ. Համաշխարհային բանկի ֆինանսավորմամբ նախատեսվում է հիմնանորոգել S-3-51 «Մ-5-Սարդարապատ-Նոր Արմավիր» 6.6կմ ավտոճանապարհը՝ 742 մլն դրամ և S-3-9 «Լուկաշին -Հ-17» 3.2կմ ավտոճանապարհը՝ 289.0 մլն դրամ արժողությամբ:

2018թ. մարզում նախատեսվում է իրականացնել պիլոտային ծրագիր ընդհանուր օգտագործման ավտոմոբիլային տրանսպորտի ոլորտում:

2018թ. նախատեսվում է այլ աղբյուրներով իրականացնել ոլորտային ծրագրեր՝ 50.0 մլն դրամ արժողությամբ:

2018թ. հաշվետու ժամանակահատվածում պետական բյուջեի պահուստային ֆոնդի միջոցներով իրականացվել են Մ-5 «Երևան-Արմավիր-Թուրքիայի սահման» միջպետական նշանակության ավտոճանապարհի (կմ 43+800-կմ53+200) 9.4կմ երկարությամբ հատվածի հիմնանորոգման աշխատանքները՝ շուրջ 1.050 մլն դրամ արժողությամբ:

Համայնքային բյուջեի միջոցներով իրականացվել են 3 համայնքներում ճանապարհների հիմնանորոգման աշխատանքներ՝ 17.2 մլն դրամ գումարով:

2018թ. տրանսպորտի և ճանապարհաշինության ոլորտի բյուջեն կազմում է շուրջ 1,135.6 մլն դրամ, որից 1,031.0 դրամը՝ կապիտալ ծրագրեր, հաշվետու ժամանակահատվածում իրականացվել են 1072.3 մլն դրամի ծրագրեր՝ 59 շինարարական աշխատատեղերով:

ՀՀ Արմավիրի մարզի ճանապարհների ընդհանուր երկարությունը կազմում է 617.2 կմ, որից 123.2 կմ միջպետական նշանակության, 91.6 կմ հանրապետական և 402.4 կմ մարզային նշանակության: Պետական բյուջեից ՀՀ Արմավիրի մարզպետարանի մարզային նշանակության

ճանապարհների ձմեռային և ընթացիկ պահպանման և շահագործմանը հատկացվել է 54.608 մլն դրամ, որից 7.5 մլն դրամը նախատեսված է ձմեռային պահպանության համար (վճարված է 3.5 մլն դրամ 68.7կմ), իսկ 47.048 մլն դրամը ընթացիկ պահպանման ու շահագործման համար:

ՀՀ 2017թ. դեկտեմբերի 29-ի «Հայաստանի Հանրապետության 2019 թվականի բյուջեների գործընթացը սկսելու մասին» N1559-Ա որոշմամբ հաստատված ժամանակացույցի ՀՀ տրանսպորտի, կապի և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների նախարարություն է ներկայացվել կից ձևաչափի ՄԺԾՆ նախնական ցուցանիշները: ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարի 28.03.2018թ. N01/15.1/1885-18 հանձնարարականի համաձայն հանձնարարվել է համայնքի ղեկավարներին և մեր կողմից վերահսկողություն է իրականացվել միջպետական, հանրապետական և մարզային նշանակության ճանապարհներին, կահավորանքին, աղբահանության, միջավայրի բարեկարգման և պատշաճ սանիտարական վիճակի պահպանման գործընթացին՝ պարբերաբար ներկայացնելով կատարված աշխատանքների վերաբերյալ լուսանկարներ:

Տրանսպորտ. Մարզի գրեթե բոլոր համայնքները կապված են տրանսպորտային կապով մարզկենտրոնի հետ: Մարզի համայնքներից մարզկենտրոն և տարածքային կենտրոնների ուղղություններով գործում է 11 ավտոբուսային (թվով 21 ավտոբուս) և 11 միկրոավտոբուսային (թվով 25 միկրոավտոբուս) ներմարզային երթուղիներ, իսկ մարզի համայնքներից դեպի մայրաքաղաք գործում է 14 ավտոբուսային և միկրոավտոբուսային միջմարզային երթուղիներ: 2018թ. մարտի 13-ին ՀՀ Արմավիրի մարզպետին է դիմել «Արմավիր-Դալարիկ» ներմարզային ավտոբուսային երթուղին սպասարկող «Ճամփորդ» ՍՊԸ-ի տնօրենը 1981թ. արտադրության պազ մակնիշի ավտոբուսը նոր պազ մակնիշի ավտոբուսով փոխարինելու խնդրանքով: Այն փոխարինվել է օրենքով սահմանված կարգով:

6.2. Խմելու ջրամատակարարում և ջրահեռացում

Մարզի բնակչությանը կայուն, հասանելի, մատչելի և որակյալ խմելու ջրամատակարարման բարելավումը ոլորտի զարգացման նպատակներից է: Համայնքների շուրջ 52%-ում առկա է շուրջօրյա ջրամատակարարում:

Ոլորտի թույլ կողմն է՝ մարզում ջրամատակարարման և ջրահեռացման համակարգերի մաշվածության խնդիրը, իսկ որպես սպառնալիք՝ ջրամատակարարման համակարգի կախվածությունը էլեկտրաէներգիայից:

2018թ. մարզում Գերմանիայի զարգացման վարկերի բանկի ֆինանսավորմամբ, «Ջրային տնտեսության ծրագրերի իրականացման գրասենյակ» ՊՀ-ի կողմից «Համայնքային ենթակառուցվածքի ծրագիր (ՀԵՑ) II Փուլ» ծրագրով կիրականացվեն Արմավիր քաղաքի և 1 գյուղի ջրամատակարարման և ջրահեռացման համակարգերի բարելավման, Մեծամորի կոյուղու մաքրման կայանի կառուցման աշխատանքները՝ 613.0 մլն դրամ արժողությամբ:

2018թ. դոնոր կազմակերպության՝ «Վերջին օրերի Սրբերի բարեգործական կորպորացիայի» բարեգործական ծրագրով՝ կորպորացիայի հայաստանյան ներկայացուցչան կողմից մարզի Երվանդաշատ համայնքում կիրականացվեն 3.4կմ երկարությամբ խմելու ջրի պոլիէթիլենային խողովակների և 3 ցայտաղբյուրների տեղադրման աշխատանքները՝ շուրջ 8.1 մլն դրամ արժողությամբ:

2018թ. նախատեսվում է համայնքային բյուջեի միջոցներով իրականացնել ոլորտային ծրագրեր՝ 170.0 մլն դրամ արժողությամբ:

2018թ. ջրամատակարարման և ջրահեռացման ոլորտի բյուջեն կազմում է շուրջ 791.1 մլն դրամ՝ կապիտալ ծրագրեր, աշխատանքներն ընթացքի մեջ են, ծրագրերի կատարողականները կամփոփվեն երկրորդ եռամսյակում:

6.3. Գազաֆիկացում

ՀՀ Արմավիրի մարզը հանրապետությունում ամենագազաֆիկացված մարզերից է: Մարզի 97 համայնքներից 87-ը գազաֆիկացված են, մնացել է լուծելու 10 համայնքների (Բերքաշատ, Արաքս(Էջմ.), Մեծամոր, Հայկաշեն, Լեռնամերձ, Երվանդաշատ, Բագարան, Արգինա, Արտամետ, Կողբավան) խնդիրը, որտեղ բնակվում է մարզի բնակչության 3.2%-ը:

2018թ. «Գազարոմ Արմենիա» ՓԲԸ-ի կողմից մարզում նախատեսվում է իրականացնել 51.89 մլն դրամի աշխատանքներ՝ բնական գազի կենցաղային հաշվիչների, պաշտպանիչ արկղերի, ազդանշանային սարքերի և ինքնաշխատ վթարային անջատիչ կափույրների ձեռքբերման և տեղադրման համար:

2018թ. նախատեսվում է համայնքային բյուջեի միջոցներով իրականացնել շուրջ 70.0 մլն դրամի ոլորտային ծրագրեր:

Ակնկալվում է նաև, որ 2018թ. մարզի չգազաֆիկացված որոշ համայնքներում ևս Լեռնամերձ համայնքի օրինակով կտեղադրվեն արևային կայաններ:

2018թ. գազաֆիկացման ոլորտի բյուջեն կազմում է 121.89 մլն դրամ՝ կապիտալ ծրագրեր, աշխատանքներն ընթացքի մեջ են, ծրագրերի կատարողականները կամփոփվեն երկրորդ եռամսյակում:

6.4. Էներգետիկա

Էներգետիկայի ոլորտի զարգացման նպատակներից է շենք-շինությունների, փողոցային լուսավորության և տարբեր նշանակության օբյեկտներում էներգախնայողության և էներգաարդյունավետության մակարդակի բարձրացումը:

2018թ. ընթացքում Հայաստանի վերականգնվող էներգետիկայի և էներգախնայողության հիմնադրամի կողմից նախատեսվում է ՀՀ տարածքում իրականացվող ծրագրերի շրջանակներում մարզում իրականացնել «Էներգախնայողություն հանրային օբյեկտներում», «Չգազաֆիկացված համայնքներում էներգաարդյունավետ վարկային» և «Համայնքային էներգախնայողության վարկային» ծրագրերը, որոնք կֆինանսավորվեն հիմնադրամի շրջանառու ֆոնդից:

2018թ. մարզում կշարունակվեն ՌԴ աջակցությամբ, «Հայկական ատոմային էլեկտրակայան» ՓԲԸ-ի կողմից իրականացվող ՀԱԷԿ-ի N2 էներգաբլոկի շահագործման նախագծային ժամկետի երկարացման վարկային և դրամաշնորհային ծրագրերը՝ 22.0 մլրդ դրամ գումարով: Ծրագրի շրջանակներում նոր աշխատատեղերի ստեղծում չի նախատեսվում:

2018թ. «Հայաստանի էլեկտրական ցանցեր» ՓԲԸ-ի կողմից մարզում նախատեսվում է իրականացնել շուրջ 3,319.6 մլն դրամի աշխատանքներ՝ էլեկտրական էներգիայի հաշվառման և հսկման ավտոմատացված համակարգերի ներդրման, ինչպես նաև ոլորտային 16 ծրագրերի իրականացման համար:

2018թ. նախատեսվում է համայնքային բյուջեի միջոցներով իրականացնել շուրջ 70.0 մլն դրամի ոլորտային ծրագրեր (փողոցային լուսավորության անցկացում), ինչպես նաև այլ աղբյուրներով

էներգախնայող համակարգերի ներդրման ծրագրեր՝ 100 մլն դրամ արժողությամբ: 2018թ. առաջին եռամսյակում համայնքի բյուջեի միջոցներով իրականացվել է Մայիսյան համայնքի փողոցների լուսավորության անցկացում՝ 0.95 մլն դրամ գումարով:

2018թ. էներգետիկայի ոլորտի բյուջեն կազմում է 25,489.6 մլն դրամ՝ կապիտալ ծրագրեր, աշխատանքներն ընթացքի մեջ են, 2018թ. հաշվետու ժամանակահատվածում համայնքի բյուջեի միջոցներով իրականացվել է Մայիսյան համայնքի փողոցների լուսավորության անցկացում՝ 0.95 մլն դրամ գումարով:

VII.ՔԱՂԱՔԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ

Մարզի քաղաքաշինության ոլորտի հիմնախնդիրները կապված են բնակավայրերի քաղաքաշինական ծրագրային փաստաթղթերի մշակման, հանրակրթական դպրոցների, առողջապահական, մշակութային, նախադպրոցական, մարզական օբյեկտների, բազմաբնակարան և վարչական շենքերի հիմնանորոգման, բնակարանաշինության, բնակավայրերի բարեկարգման, բազմաբնակարան շենքերի կառավարման գործին պետական աջակցության, ինչպես նաև քաղաքաշինական այլ խնդիրների հետ:

Բազմաբնակարան բնակելի շենքերի տանիքների հիմնանորոգումը, համայնքների գլխավոր հատակագծերի, շինարարական օբյեկտների նախագծանախահաշվային փաստաթղթերի կազմումը քաղաքաշինության ոլորտի զարգացման նպատակներն են:

2018թ. ՀՀ պետական բյուջեի միջոցներով մարզի կրթական, մշակութային, մարզական և առողջապահական օբյեկտների հիմնանորոգումների համար նախատեսվում է իրականացնել 571.6 մլն դրամի ծրագրեր, այլ աղբյուրներով պլանավորվել է 200.0 մլն դրամ՝ շենքերի տանիքների վերանորոգման, էջմիածնում մարզադպրոցի կառուցման, «Հոբելյանական» մարզադաշտի վերակառուցման շարունակական ծրագրերի իրականացման համար:

2018թ. քաղաքաշինության ոլորտի բյուջեն կազմում է 771.6 մլն դրամ՝ կապիտալ ծրագրեր: 2018թ. հաշվետու ժամանակաշրջանում կատարողականը կազմել է շուրջ 174.0 մլն դրամ:

Հայաստանի տարածքային զարգացման հիմնադրամի կողմից և համայնքի համաֆինանսավորմամբ իրականացվում են Ալաշկերտ և Արգավանդ համայնքների մանկապարտեզների հիմնանորոգման աշխատանքները՝ 75 մլն դրամ ընդհանուր գումարով:

Համայնքային բյուջեի միջոցներով իրականացվում են Մեծամոր քաղաքի շենքերի մուտքերի դռների նորոգման, թիվ 1 մանկապարտեզի վերակառուցման, Դոլս և Գեղակերտ համայնքների մշակույթի տան հիմնանորոգման աշխատանքներ՝ շուրջ 7.2 մլն դրամ գումարով:

Մասնավոր ներդրողների միջոցներով ամբողջությամբ ավարտվել են՝ Ծիածան համայնքի միջնակարգ դպրոցի մարզադահլիճի հիմնանորոգման /«Արթուր Ասատրյան» բարեգործական հիմնադրամ, 14 մլն դրամ/ և Բաղրամյան /էջմ./ համայնքի միջնակարգ դպրոցի մարզադահլիճի հիմնանորոգման և գույքի ձեռքբերման /Էֆրին Պաղ, 24 մլն դրամ/ աշխատանքները:

ՀՀ Արմավիրի մարզում քաղաքաշինության ոլորտում 2018 թվականին շարունակվել և ավարտին են հասցվել /2017թ. մարտի 30-ի N 426-Ն որոշմամբ հատկացված գումարի շրջանակներում/ Նոր Կեսարիա համայնքի միջնակարգ դպրոցի և Հայկավան համայնքի մշակույթի տան վերանորոգման աշխատանքները:

Արմավիրի մարզին քաղաքաշինության ոլորտում 2018 թվականի պետական բյուջեով հատկացվել է 143996.7 հազար դրամ, որի շրջանակներում ամբողջությամբ հիմնանորոգվելու է Թաիրով գյուղի միջնակարգ դպրոցը և հատկացված գումարի շրջանակներում՝ Շենիկ համայնքի մշակույթի տունը:

- 2018թ. 1-ին եռամսյակում մասնավոր ներդրումները, համաձայն տրված շին.թույլտվությունների, կազմել են 819 024.0 հազ. դրամ:
- 2018թ. 1-ին եռամսյակում տրվել է – 75 շինարարության թույլտվություններ
- Կազմվել է ՀՀ Արմավիրի մարզի 2019-2021թթ. քաղաքաշինության, ճանապարհաշինության ոլորտների միջնաժամկետ ծախսային ծրագրերը ՄԺԾԾ/ և ներկայացվել է ՀՀ կառավարությանն առընթեր քաղաքաշինության պետական կոմիտե, ՀՀ տրանսպորտի, կապի և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների նախարարությունին:
- Ուսումնասիրվել և հաշվարկվել է ՀՀ Արմավիրի մարզում տեղի ունեցած ուժեղ պտտահողմի հետևանքով վնասված 5 բնակելի տներին պատճառված վնասի չափը, և մարզային հանձնաժողովի արձանագրությունը ներկայացվել է ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարությանը:

VIII. ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ, ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ, ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԻՐԱՎԻՃԱԿՆԵՐԻՑ ԲՆԱԿՉՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՏԱՐԱԾՔՆԵՐԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

8.1. Տարածքային կառավարում

Մարզի երրորդ ռազմավարական նպատակն է՝ մարզային զարգացման ռազմավարության իրականացման ընթացքում մարզային և տեղական դերակատարների ակտիվության բարձրացումը և մարդկային կապիտալի կառավարման հմտությունների բարելավումը:

Մարզպետարանի և մարզի համայնքապետարանների աշխատակազմերի պարտադիր վերապատրաստումները դարձել են կարողությունների զարգացման շարունակական գործընթացներ: 2018թ. համար նախատեսվում է մարզային և տեղական մասնագետների, մարզային ռազմավարության իրականացման 240 սուբյեկտների շարունակական մասնագիտական վերապատրաստումների իրականացում՝ 40 քաղաքացիական և 200 համայնքային ծառայողներ:

2018թ. տարածքային կառավարման ոլորտի առաջնահերթություններն են՝

- Տարածքային կառավարման նոր օրենսդրության մշակմանը ակտիվ մասնակցությունը,
- Մարզային և տեղական դերակատարների կարողությունների հզորացման նպատակով վերապատրաստումների կազմակերպումը,
- Հանրապետական միջոցառումներին մարզի ներկայացուցիչների մասնակցության ապահովումը.
- Մարզպետարանի աջակցությամբ կամ ուղղակի գործողություններով մարզում կատարված ներդրումների ծավալի ավելացումը,
- Մարզում չօգտագործվող պետական և համայնքային գույքի հաշվառումը, ըստ պիտանելիության աստիճանի դասակարգումը և իրականացվելիք ծրագրերի համար որպես արտադրական և գրասենյակային տարածքներ օգտագործելու համար սեփականատերերի հետ քննարկումների կազմակերպումը:

2018թ. պետական բյուջեով մարզպետարանի ապարատի պահպանման համար հատկացվել է 506.4 մլն դրամ և 3.93 մլն դրամ՝ այլընտրանքային ծառայության ապահովման համար: 2018թ. ապրիլի 1-ի դրությամբ կատարողականը կազմում է համապատասխանաբար՝ 89.9 մլն դրամ և 0.78 մլն դրամ:

Մարզում կառավարության տարածքային քաղաքականությունն իրականացվել է պետական և համայնքային շահերի ներդաշնակման, հանրապետական գործադիր մարմինների և նրանց

տարածքային ծառայությունների հետ համագործակցության և գործողությունների փոխհամաձայնեցման հիման վրա: 2018թ. առաջին եռամսյակում մարզպետի կողմից հրավիրվել է մարզխորհրդի 1 նիստ և 5 խորհրդակցություն: Մարզխորհրդի նիստերում, խորհրդակցություններում քննարկվել են մարզի ընդհանուր սոցիալ-տնտեսական իրավիճակին առնչվող հարցեր: Մարզպետի կողմից ընդունվել և արձակվել են համապատասխանաբար 71 որոշումներ և 20 կարգադրություններ: Մուտքագրվել է ընդհանուր քանակով 5050 և առաքվել 1239 փաստաթուղթ: Յուրաքանչյուր ամսվա հինգշաբթի օրերին կազմակերպված ընդունելություններին մասնակցել են 53 քաղաքացիներ, որոնցից 49-ը ստացել են բանավոր սպառիչ պատասխաններ, լուծվել են նրանց կողմից բարձրացված հարցեր: Մարզպետարան են ստացվել քաղաքացիների 325 դիմումներ, 5 առաջարկություններ և 28 բողոքներ/ 358 նամակներ/: Մարզպետի մոտ քաղաքացիների ընդունելության և դիմումների մասին տեղեկատվությունը պարբերաբար տեղադրվում է մարզպետարանի պաշտոնական կայքէջում:

Մարզպետարանի հաստիքային միավորների թիվը կազմում է 129, որից 109-ը՝ քաղաքացիական ծառայության պաշտոններ են: Ըստ հաստատված պլան-գրաֆիկի 35 քաղաքացիական ծառայողներ վերապատրաստվել են քաղաքացիական ծառայության ծրագրերով, իսկ ՀՀ Ճգնաժամային կառավարման պետական ակադեմիայում՝ վերապատրաստվել են 5 աշխատակիցներ:

Ներքին աուդիտի 2018թ. տարեկան և ռազմավարական ծրագրին համապատասխան, թվով 15 պետական ոչ առևտրային կազմակերպություններում իրականացվել է ֆինանսական աուդիտ, որոնց արդյունքների մասին կազմվել են աուդիտորական հաշվետվություններ և եզրակացություններ:

ՀՀ Արմավիրի մարզպետի 2018թ. մարտի 26-ի N 17-Ա կարգադրության համաձայն «Փարաքարի միջնակարգ դպրոց» ՊՈԱԿ-ում իրականացվել է ֆինանսական աուդիտ, որի արդյունքների մասին կազմվել է աուդիտորական հաշվետվություն և եզրակացություններ:

Հաշվետվությունները ներկայացվել են ՀՀ ֆինանսների նախարարության IA_Application միասնական կառավարման համակարգ:

8.2. Տեղական ինքնակառավարում

2018թ. տեղական ինքնակառավարման ոլորտի առաջնահերթություններն են.

- Համայնքների խոշորացման գործընթացի կազմակերպումը,
- Նոր ձևավորվող համայնքների աշխատակազմերի կարողությունների հզորացումը,
- Նոր ձևավորվող համայնքների զարգացման ծրագրերի մշակումը,
- Մարզի 5000-ից ավել բնակչություն ունեցող համայնքների տնտեսական զարգացման ծրագրերի մշակումը,
- Պետական նպատական հատկացումներ՝ սուբվենցիաներ ստանալու նպատակով հայտերի

մշակումը և սահմանված կարգով ներկայացումը:

2018թ. կշարունակվի համայնքների տեղեկատվական բազաների շահագործման ծրագիրը, ինչպես նաև գյուղատնտեսության, քաղաքաշինության ոլորտների համապարփակ տվյալների հաշվառման, թերությունների վերացման և համայնքներում հաշվառման նոր համակարգերի ներդրման աշխատանքները:

2018թ. պլանավորվել է մարզի համայնքային բյուջեների սեփական եկամուտների տեսակարար կշիռը ընդհանուր եկամուտների մեջ՝ 41.2% (նախորդ տարվա 36.8%-ի համեմատ), աճը կկազմի 4.4%:

2018 թվականի հունվարի 1-ի դրությամբ 2017 թվականի համեմատությամբ համայնքների սեփական եկամուտները մեկ շնչի հաշվով 9889 դրամը նախատեսվել է ավելացնել 581 դրամով, որը կազմել է 10470

դրամ: Աշխատանքներ են տարվում համայնքների հետ համայնքների սեփական եկամուտները մեկ շնչի հաշվով ավելացնել ևս 1000 դրամով, որը կկազմի 11470 դրամ:

2018թ. պլանավորվել է մեկ շնչին ընկնող համայնքների սեփական եկամուտների աճ 16%-ով 2017 թվականի համեմատ և մեկ շնչին ընկնող համայնքների ընդհանուր եկամուտների աճ՝ 5.6%-ով:

2018թ. համայնքների տրամադրվող դոտացիաների չափը կազմում է 4,380.7 մլն դրամ, 2018թ. ապրիլի 1-ի դրությամբ կատարողականը կազմում է 1095.2 մլն դրամ

Տարածքային կառավարման և տեղական ինքնակառավարման ոլորտների ընդհանուր բյուջեն կազմում է 4,891.1 մլն դրամ, 2018թ. մայիսի 1-ի դրությամբ կատարողականը կազմում է 1189.0 մլն դրամ:

Մարզի համայնքների 01.05.2018թ. տեղական բյուջեների եկամուտների փաստացի մուտքերը կազմել են 2 մլրդ 39 մլն 481.2 հազ. դրամ, որը կազմում է 01.05.2018թ. նախատեսվածի 94.1%-ը, իսկ սեփական եկամուտների հավաքագրումը կազմել է 567 մլն 411 հազ դրամ կամ կատարվել է 82.2%-ով: 01.05.2017թ. ցուցանիշների համեմատությամբ 01.05.2018թ. սեփական եկամուտներն ավել են հավաքագրվել 66.5 մլն դրամով:

2017 թվականին 1-ին եռամսյակին կատարված սոցիալական ծախսերը կազմել են տեղական բյուջեների վարչական մասի փաստացի ծախսերի 6.3%-ը, իսկ 2018 թվականին՝ 3.7 %-ը:

2018 թվականին 1-ին եռամսյակին տեղական բյուջեների ֆոնդային մասի փաստացի ծախսերի հանրագումարը կազմել է 117.2 մլն. դրամ, որը 2017 թվականի 1-ին եռամսյակի ֆոնդային բյուջեի ծախսերի նկատմամբ ավել է 46.8 մլն. դրամով: Դեռևս տարեսկզբի ազատ մնացորդի գումարներն ամբողջությամբ չեն նպատակաուղղվել ֆոնդային բյուջեի առանձին ծրագրերին:

20.04.2018թ. դրությամբ մարզի համայնքներից ներկայացվել են 10 ծրագրային հայտեր

- 1) Զրարքի համայնքի գործարար կենտրոնի բարեկարգում՝ ասֆալտապատում (հավանության է արժանացել)
- 2) Դալարիկ համայնքի Շահումյան փողոցի ասֆալտապատում (հավանության է արժանացել)
- 3) Արագած համայնքի հանդիսությունների սրահի կահավորման համար գույքի և էլեկտրատեխնիկայի ձեռքբերում (հավանության է արժանացել)
- 4) Եղեգնուտ համայնքի խմելու ջրահամակարգի վերակառուցում և ջրաչափերի տեղադրում (հավանության է արժանացել)
- 5) Փարաքար համայնքի կոյուղատար համակարգի և ոռոգման ցանցի գործարկում (հավանության է արժանացել)
- 6) Քարակերտ համայնքի գյուղատնտեսական աշխատանքների մեքենայացում
- 7) Լուսագյուղ համայնքի կենտրոնական ճանապարհի ասֆալտապատում (կքննարկվի 4-րդ հանձնաժողովի նիստում)
- 8) Արգավանդ՝ ոռոգման խորքային հորի վերականգնում և հոսանքագծի կառուցում (կքննարկվի 4-րդ հանձնաժողովի նիստում)
- 9) Խորոնք՝ ոռոգման ցանցի կառուցում (կքննարկվի 4-րդ հանձնաժողովի նիստում)
- 10) Սարդարապատ՝ մետաղական խաչ-հուշարձանի և անվանման ցուցանակի տեղադրում (կքննարկվի 4-րդ հանձնաժողովի նիստում):

ՀՀ վարչապետի մոտ կայացած սուբվենցիաներ ստանալու համար ծրագրային հայտերի գնահատման միջգերատեսչական հանձնաժողովի երկրորդ (06.04.2018թ.) և երրորդ (13.04.2018թ.) նիստերի ընթացքում քննարկվել և հավանության են արժանացել ՀՀ Արմավիրի մարզի համայնքներից ստացված սուբվենցիայի ծրագրային 5 հայտեր: Համայնքների ղեկավարներին առաջարկվել է հայտարարել ծրագրերի իրականացման մրցույթները:

Աշխատանքներն ընթացքի մեջ են, շարունակվում է մի շարք համայնքների հետ սուբվենցիայի ծրագրային նոր հայտերի փաթեթների կազմման գործընթացը՝ ծրագրային հայտերի գնահատման միջգերատեսչական հանձնաժողովի հաջորդ նիստերի քննարկմանը ներկայացնելու նպատակով:

Մարզպետարանի կողմից աջակցություն է ցուցաբերվում համայնքապետարաններին տեղական տնտեսական զարգացման պլանների կազմման գործում:

IX. ՀՀ ԱՐՄԱՎԻՐԻ ՄԱՐԶԻ 2018Թ. ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՈՒՄԸ

2018 թվականին ՀՀ Արմավիրի մարզի բոլոր ոլորտների ծրագրերի իրականացման համար ֆինանսավորումը կազմել է.

	<u>պլանավորված</u>	01.05.2018թ. դրությամբ <u>կատարողական</u>
Ընդամենը	81,849,962.6 հազ.դրամ	34,350,064.9 հազ. դրամ(42%)
<i>որից՝</i>	<i>ոչ կապիտալ ծրագրեր</i>	<i>3,832,283.5</i> հազ դրամ
• պետական բյուջե	44,677,198.5 հազ.դրամ	4,974,674.9 հազ.դրամ
-սեփական միջոցներ	19,441,798.5 հազ.դրամ	4,899,674.9 հազ.դրամ
-վարկային միջոցներ	25,235,400.0 հազ.դրամ	75,000.0 հազ.դրամ
• միջազգային և դոնոր կազմակերպություններ	98,074.1 հազ.դրամ	-
• համայնքային բյուջե	630,000.0 հազ.դրամ	38,626.8 հազ.դրամ
• մասնավոր ներդրողներ	35,924,690.0 հազ.դրամ	29,336,763.1 հազ.դրամ
• այլ աղբյուրներ	520,000.0 հազ.դրամ	-

2018թ. հաշվետու ժամանակաշրջանում մարզում կատարված 34,350.1 մլն դրամ ներդրումներից 3,832.3 մլն դրամը ոչ կապիտալ ծրագրեր են: